

hoogheemraadschap
Hollands
Noorderkwartier

Begroting 2011

Jaarplan en financiële begroting

Registratienummer
10.30824

Datum
17 november 2010

Status
Definitief

Afdeling
Begrotingsteam

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Ontwikkelingen, uitgangspunten en normen	6
3	Waterveiligheid	8
3.1	Indicatoren Waterveiligheid	8
3.2	Programma Primaire keringen op orde	8
3.3	Beheer van de waterkeringen	9
4	Voldoende water	11
4.1	Indicatoren Voldoende water	11
4.2	Programma Bestrijding wateroverlast	11
4.3	Programma Verbetering boezemkades	13
4.4	Bestrijding watertekort	14
4.5	Integraal beheer van het watersysteem	15
5	Schoon water	19
5.1	Indicatoren Schoon water	19
5.2	Programma Kaderrichtlijn Water	19
5.3	Beheersing van lozingen: vergunningverlening en handhaving	21
5.4	Beheersing van lozingen: afvalwaterketen	22
6	Veilige (vaar)wegen	25
6.1	Indicatoren Veilige (vaar)wegen	25
6.2	Programma Verkeersveiligheid	25
6.3	Wegenbeheer	26
6.4	Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	28
7	Bestuur en organisatie	30
7.1	Bestuur en externe communicatie	30
7.2	Heffing en invordering	32
7.3	Organisatie en bedrijfsondersteuning	33
7.4	Crisisbeheersing	35
7.5	Monitoring van het watersysteem	37
8	Maatschappelijk verantwoord ondernemen (mvo)	39
8.1	Indicatoren mvo	39
8.2	Mensen	39
8.3	Milieu en klimaat	41
8.4	Doelmatigheid	42
9	Financieel beleid	44
10	Weerstandsvermogen en risico's	46
11	Waterschapsbelastingen	51

12	Incidentele baten en lasten 2011	54
13	Kostentoerekening	55
14	Egalisatiereserves en voorzieningen	57
15	Financiering	59
16	Verbonden partijen	62
17	EMU-saldo	63
18	Exploitatie	64
18.1	Begroting naar kosten- en opbrengstsoorten	64
18.2	Begroting naar taken (kostendragers)	66
19	Bijlagen	68
19.1	Belastingprofielen	68
19.2	Personeelslasten en formatie	69
19.3	Recapitulatie exploitatie van programma's en beheertaken	70
19.4	Recapitulatie programma-investeringen	71
19.5	Recapitulatie beheerinvesteringen	72
19.6	Netto-investeringen	73
19.7	Vaste activa	74
19.8	Vaste schulden	75
19.9	Afkortingenlijst	76

1 Inleiding

Voor u ligt het jaarplan 2011 van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Dit plan geeft op hoofdlijnen inzicht in de activiteiten van het hoogheemraadschap en de daarmee gepaard gaande kosten voor 2011. De basis voor dit jaarplan zijn de speerpunten van het huidige bestuur, vastgesteld in het collegeprogramma, het Waterbeheerplan 2010-2015 en het Meerjarenplan 2011-2014. Het jaarplan is inhoudelijk en financieel richtinggevend voor de organisatie.

Leeswijzer

Dit jaarplan is zo veel mogelijk ingedeeld naar de effecten die het hoogheemraadschap met zijn taakuitvoering wenst te bereiken. Deze taakuitvoering leidt tot maatschappelijk en bestuurlijk gewenste effecten, dus dat wat de samenleving ervan ziet of ervaart. De maatschappelijk gewenste effecten zijn samen te vatten in:

- veiligheid tegen overstroming
- voldoende water
- schoon water
- veilige wegen en vaarwegen.

Daarnaast zijn er ook bestuurlijk gewenste effecten. Het bestuur stuurt bij de taakuitvoering op het goed functioneren van de (bestuurlijke) organisatie en de algemene maatschappelijke verantwoordelijkheid die het hoogheemraadschap neemt bij het uitvoeren van zijn taken: maatschappelijk verantwoord ondernemen (mvo).

Bij de maatschappelijke effecten is onderscheid gemaakt tussen beheertaken en programmataken (Hoogwaterbeschermingsprogramma, Bestrijding wateroverlast, Verbetering boezemkades en de Europese Kaderrichtlijn Water). Om de gewenste effecten te realiseren moeten bepaalde resultaten behaald worden. Dit zijn de doelstellingen van de programma's en beheeronderdelen, die meestal meerjarig zijn. In het jaarplan worden ook de inspanningen genoemd die nodig zijn om de resultaten te behalen. Dit zijn de doelstellingen voor 2011. In de concernrapportages wordt volgens deze systematiek verslag gedaan, om de voortgang van het bereiken van de gewenste effecten in beeld te brengen.

Het bestuurlijke effect mvo wordt bereikt door de wijze waarop het hoogheemraadschap zijn werk doet. Dit wordt beschreven in hoofdstuk 8.

De niet op de maatschappelijke effecten gerichte onderdelen zijn opgenomen als apart hoofdstuk Bestuur en organisatie. Hieronder vallen ook de onderdelen huisvesting, heffing en invordering en de centrale crisisbeheersing. Deze indeling komt overeen met die van het Meerjarenplan 2011-2014. De indeling is weergegeven in onderstaande tabel.

Beleidsprogramma's	Waterveiligheid	Voldoende water	Schoon water	Veilige (vaar)wegen	Bestuur en organisatie	mvo
Programmataken	Primaire keringen op orde	Bestrijding wateroverlast Verbetering boezemkades Watertekort	Investeringen KRW Uitvoering KRW	Verkeersveiligheid		
Beheertaken	Beheer waterkeringen	Beheer watersysteem	Beheersing van lozingen, vergunningverlening en handhaving Afvalwaterketen	Wegenbeheer Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	Bestuur en externe communicatie Heffing en invordering Organisatie en bedrijfs ondersteuning Crisisbeheersing Monitoring van het watersysteem	Mensen Milieu en klimaat Doelmatigheid

De hoofdstukken hebben steeds een vaste indeling. Eerst wordt het effect genoemd met de bijbehorende resultaten. Deze resultaten worden vervolgens als doelstelling herhaald bij de programmataken en de beheertaken. Er wordt aangegeven wat het hoogheemraadschap wil bereiken en wat het daarvoor gaat doen. Tot slot staat er per resultaat wat het gaat kosten. De investeringen die in de programmaonderdelen zijn opgenomen, worden doorvertaald naar de kapitaallasten van de beheeronderdelen. Bij maatschappelijk verantwoord ondernemen zijn echter geen kosten vermeld, want het gaat hier alleen over de manier waarop het hoogheemraadschap dit effect wil vormgeven. Ten opzichte van het Meerjarenplan 2011-2014 is in het jaarplan de paragraaf 7.2 Beleidsontwikkeling vervallen. De onderwerpen van deze paragraaf zijn ondergebracht bij de programma's waarop de beleidsontwikkeling van toepassing is.

In de hoofdstukken 7 (Bestuur en organisatie) en 8 (Maatschappelijk verantwoord ondernemen) is onder meer informatie opgenomen over de bedrijfsvoering. Hiermee wordt voldaan aan artikel 4.11 van de voor waterschappen geldende voorschriften voor de beleidsvoorbereiding en de verantwoording van de waterschappen (BBVW). In de hoofdstukken 9 t/m 18 zijn de overige voorgeschreven onderwerpen opgenomen, zoals financieel beleid, risico's en belastingdruk en de onderdelen van de financiële begroting.

Tot slot is in hoofdstuk 19 een aantal overzichten toegevoegd die niet wettelijk zijn voorgeschreven: een overzicht van de verdeling van de belastingdruk over de diverse categorieën belanghebbenden, een overzicht van de personeelslasten en formatie, recapitulaties van de exploitatie en de investeringen van de programma's en beheertaken, een overzicht van de netto-investeringen per programma en een overzicht van de vaste activa en van de vaste schulden.

2 Ontwikkelingen, uitgangspunten en normen

Ontwikkelingen

De wereld om het hoogheemraadschap heen verandert. De nabije en verre toekomst zullen aanzienlijk verschillen van het heden en zijn niet exact te voorspellen. De klimaatverandering zal toenemend gevolgen hebben. De invloed van Europa neemt toe. In de nabije toekomst is vooral de uitkomst van de bestuurlijke heroverwegingen op rijksniveau een onzekere factor.

De wens om te bezuinigen op de rijksbegroting zorgt voor een toename van de kosten voor het hoogheemraadschap. De economische crisis blijft ook voor het hoogheemraadschap en zijn partners voelbaar. Er staat een voortdurende spanning op de kosten van de taakuitvoering en de ambities van het hoogheemraadschap versus de wens om de lasten voor de burger niet te verzwaren. Dit vraagt om een continue afweging van belangen.

De kerntaken van het hoogheemraadschap zijn gericht op veiligheid tegen overstromingen, droge voeten en schoon water. De verwachte effecten van de klimaatverandering hebben direct invloed op de kerntaken. Daarom is het hoogheemraadschap sinds 2005 concreet bezig met het nemen van maatregelen om het watersysteem klimaatbestendig te maken.

Klimaatverandering brengt niet alleen wateroverlast met zich mee. Het hoogheemraadschap bereidt zich ook voor op maatregelen die de effecten van langdurige droogte en warmte op het water(eco)systeem moeten voorkomen of verzachten. Langdurig droge perioden betekent ook dat het hoogheemraadschap zich, samen met de provincie, moet beraden op een zogenaamde verdringingsreeks voor het beheersgebied: welke (gebruiks)functies worden in tijden van droogte het langst voorzien van zoet water.

Ook voor de veiligheid tegen overstromingen maakt het hoogheemraadschap zich sterk. Zowel de primaire (zee)keringen als de regionale (boezem- en polder)keringen worden door het hoogheemraadschap getoetst aan de door het Rijk en de provincie vastgestelde normen en desnoods aangepakt. Dit is uitgewerkt in het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Voor het op orde brengen van de primaire keringen heeft het hoogheemraadschap in 2008 een intentieverklaring getekend met het Rijk. De afgelopen jaren stonden vooral in het teken van de voorbereiding van dit programma en andere grote programma's. Nu is de tijd van uitvoering aangebroken.

De komende jaren staat de uitwerking van het Deltaprogramma van het Rijk centraal. Dit landelijke programma omvat negen deelprogramma's, die de gevolgen van de klimaatverandering verder uitwerken. Een aantal daarvan is voor de taakuitvoering van het hoogheemraadschap van belang: de deelprogramma's Waddengebied, IJsselmeergebied, Kust, Veiligheid en Zoetwatervoorziening. De laatste twee krijgen speciale aandacht. Ze zijn voor het hoogheemraadschap belangrijk vanwege de ligging van het beheersgebied: onder zeeniveau en afhankelijk van de zoetwatervoorziening vanuit het IJsselmeer. Het hoogheemraadschap draagt bij aan de ontwikkeling van een nieuwe normering van de primaire waterkeringen die het Ministerie van Verkeer en Waterstaat voorbereidt. In 2011 neemt het Rijk hierover een principebesluit.

Het hoogheemraadschap ontwikkelt een eigen Deltavisie voor Hollands Noorderkwartier om zich voor te bereiden op de klimaatsverandering voor de lange termijn. Er wordt samenhang gebracht tussen de programma's Waterveiligheid, Voldoende water en Schoon water. Het hoogheemraadschap kijkt daarbij vooruit, vertrouwend op eigen kennis en kunde en werkend op basis van ervaringen en feiten. Hierbij staan de samenhang en de belangen van het gebied en de omgeving centraal.

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) stelt eisen aan de kwaliteit van het oppervlaktewater. De verbetering van de water(systeem)kwaliteit gebeurt op een maatschappelijk haalbare en economisch verantwoorde manier. De maatregelenpakketten zijn opgenomen in het Waterbeheerplan 4 (WBP4). De planning hiervan is leidend voor dit jaarplan.

Uitgangspunten en normen

Uitgangspunt voor de Begroting 2011 is het Meerjarenplan 2011-2014. Dit meerjarenplan is op 23 juni 2010 door het bestuur vastgesteld. De in het meerjarenplan weergegeven beleidsrichting voor de komende jaren is in het Jaarplan 2011 verder uitgewerkt.

Belastingdruk

Het collegeprogramma 2009-2012 vermeldt onder meer dat tot 2015 de belastingdruk jaarlijks ten hoogste gemiddeld 4% mag stijgen. Met deze stijging moet de kostenontwikkeling door inflatie, het CO₂- en energiebeleid en de cao's worden opgevangen. De ontwikkeling van de energieprijzen wordt buiten deze norm gehouden.

Inflatie

Bij de ramingen die ten grondslag liggen aan de Begroting 2011 is rekening gehouden met toekomstige prijsontwikkelingen. Deze verschillen per kostensoort.

Personeelslasten

Bij de berekening van de personeelslasten is uitgegaan van de loonkostenontwikkeling volgens de laatste cao. Voor de berekening van de sociale lasten is uitgegaan van de tarieven van medio 2010. Het hoogheemraadschap heeft de opleidingskosten bepaald op 3,5% van de loonsom.

Renteomslag

Het hoogheemraadschap past geen directe financiering toe: er is geen koppeling van een lening aan een investering. Daarom wordt elk jaar het gemiddelde rentepercentage berekend (de zogenaamde omslagrente). Hiermee worden de rentekosten aan de investeringen toegerekend. Voor 2011 wordt de omslagrente begroot op 3,5%. Een toelichting hierop is opgenomen in hoofdstuk 13.

3 Waterveiligheid

3.1 Indicatoren Waterveiligheid

Effect	Resultaten	Prestaties
Veiligheid tegen overstroming	Het hoogheemraadschap voldoet aan de uitvoering van het HWBP 2007	In 2017 is 119 kilometer primaire waterkeringen met de status 'voldoet niet' uit de landelijke toetsing van 2006 verbeterd
	Het in stand houden van de waterkeringen	De primaire waterkeringen voldoen aan de eisen uit de keur, de legger en het beleid uit het beheerplan Waterkeringen
	Een crisis wordt voorkomen of de gevolgen van een crisis worden zo veel mogelijk beperkt	Het hoogheemraadschap handelt adequaat bij een (dreigende) dijkdoorbraak

3.2 Programma Primaire keringen op orde

3.2.1 Doelstelling

Het hoogheemraadschap voldoet aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) uit 2007.

3.2.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap voert de versterkingswerken voor de primaire waterkeringen uit overeenkomstig de landelijke planning van het HWBP, zodat de veiligheid van deze waterkeringen op orde is. De veiligheidstoetsing van de primaire keringen wordt als onderdeel van het HWBP uitgevoerd volgens de richtlijnen. De vereiste rapportage wordt tijdig aangeleverd bij de provincie.

3.2.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2011 doen?

Verbeteringen aan de primaire waterkeringen

De primaire waterkeringen langs de kust van de Noordzee, de Waddenzee, het IJsselmeer en het Markermeer worden versterkt. Het HWBP uit 2007 is hierbij de leidraad. In de periode tot 2010 lag het accent vooral op het uitwerken van plannen. In de planstudies zijn veel zaken gedetailleerder uitgezocht dan in de startfase van de projecten ingeschat kon worden. Vanaf 2011 ligt de nadruk op de besluitvorming over de plannen en het voorbereiden van de uitvoering. Naar verwachting wordt het traject Enkhuizen-Hoorn in 2011 opgeleverd. Daarmee is 13,7 kilometer primaire waterkering op orde gebracht.

Veiligheidstoetsing primaire waterkeringen

In 2010 is de derde veiligheidstoetsing van de primaire waterkeringen opgeleverd. De resultaten van deze toetsing worden omgezet naar een programma met verbetervoorstellen. De onderdelen die in aanmerking komen voor een bijdrage uit het HWBP worden bij het Rijk aangemeld. In 2011 wordt gestart met de vierde veiligheidstoetsing. De doorlooptijd van deze ronde is zes jaar.

Klimaatverandering

De komende jaren neemt het Rijk een aantal besluiten op basis van het advies van de Deltacommissie. In 2015 wordt een besluit genomen over de stijging van het waterpeil in het IJsselmeer en het tempo

waarmee dit moet gebeuren. Het hoogheemraadschap denkt actief mee over de deelprogramma's van het Deltaprogramma.

Veiligheid van Nederland in kaart (VNK-2)

Het nationale onderzoeksproject VNK omvat een studie om overstromingsrisico's in beeld te brengen. Het hoogheemraadschap zet de deelname aan het VNK-projectbureau voort. De in 2010 gestarte veiligheidsbeoordeling van dijkkring 12 (Wieringen/Wieringermeer) wordt afgerond.

3.2.4 Wat gaat het programma Primaire keringen op orde in 2011 kosten?

Programma-investeringen

Investeringsvolumes (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie	Begroting	
		2009	2010	2011
Primaire keringen op orde	Uitgaven	32,3	50,9	28,7
	Inkomsten	-38,5	-50,9	-23,5
	Totaal	-6,2	-	5,2

3.3 Beheer van de waterkeringen

Voor het *beheer* van de waterkeringen wordt geen onderscheid gemaakt tussen primaire of secundaire waterkeringen, maar tussen veiligheid (primaire waterkeringen) en overlast (secundaire waterkeringen). Het programma Verbetering boezemkades is beschreven onder het effect Voldoende water.

3.3.1 Doelstelling

Het in stand houden van de waterkeringen.

3.3.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het dagelijks beheer van het hoogheemraadschap is gericht op het in stand houden van het dijkprofiel zoals dat in de legger is vastgelegd. De erosiebestendigheid van de dijkbekleding wordt gehandhaafd en waar nodig versterkt door het beheer van de grasbekleding te optimaliseren. Inspecties worden uitgevoerd en eventuele schade wordt hersteld. In 2014 beschikt het hoogheemraadschap over actuele leggers voor de waterkeringen en een adequaat beheerregister.

3.3.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2011 doen?

Beleidsontwikkeling

Het hoogheemraadschap heeft zijn kaderstellend beleid voor het beheer van waterkeringen vastgelegd in het Waterbeheerplan 2010-2015 (WBP4). De onderdelen uit dit plan over waterkeringen worden in 2011 uitgewerkt in een waterkeringenbeheerplan. Over de voortgang van de maatregelen uit het WBP4 wordt jaarlijks gerapporteerd. Op basis van deze rapportage wordt verslag gedaan aan de provincie.

Beheersinstrumenten

De legger voor het gedeelte van de zandige kust wordt in 2011 vastgesteld. Daarmee is de legger voor de primaire waterkeringen voor 85% van de totale dijk lengte gereed. Aansluitend hierop worden de leggers opgesteld voor de dijkvakken van de harde waterkeringen waarvoor een dijkversterkingsplan wordt gemaakt of in uitvoering is.

De legger voor de regionale waterkeringen heeft betrekking op in totaal duizend kilometer waterkering. In 2010 is voor driehonderd kilometer waterkering de ontwerplegger opgesteld. Deze wordt in 2011 vastgesteld. Verder wordt gewerkt aan de legger voor de volgende driehonderd kilometer waterkering, die in 2012 wordt vastgesteld.

Onderhoud boezemkades

In 2011 wordt gestart met het opstellen van een meerjarenonderhoudsplan voor de regionale waterkeringen die geen deel uitmaken van het rompprogramma Verbetering boezemkades.

Oplossen knelpunten dijkschouw

Het actieplan op basis van de dijkschouw 2010 wordt uitgevoerd. In 2011 wordt opnieuw een dijkschouwrapportage opgeleverd.

Pachtbeleid

De traditionele pachtovereenkomsten worden ontwikkeld naar actuele pachtovereenkomsten met randvoorwaarden om de erosiebestendigheid te waarborgen en recreatief medegebruik mogelijk te maken. In 2011 wordt gestart met de uitvoering van nieuw pachtbeleid, waarbij meer wordt overgestapt op kortlopende pachtovereenkomsten.

Muskusratten

De provincie draagt de organisatie van de muskusrattenbestrijding over aan de waterschappen per 1 januari 2012. Dit is een jaar later dan oorspronkelijk gepland. Met de overdracht worden het personeel en het materieel ondergebracht in een samenwerkingsverband met andere waterschappen. Er wordt nog onderhandeld over de grootte van dit samenwerkingsverband en de kostenverdeling tussen de waterschappen.

Als gevolg van operatie Storm draagt het rijk in 2011 niet meer bij aan de kosten van de muskusrattenbestrijding. In de begroting is uitgegaan van de huidige kostenverdeling tussen de waterschappen. Dat betekent dat de bijdrage van het hoogheemraadschap ten opzichte van de afgelopen jaren is verdrievoudigd.

3.3.4 Wat gaat het beheer van de primaire en secundaire waterkeringen in 2011 kosten?

Exploitatiekosten

Exploitatielasten		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)		2009	2010	2011
Beheer van de waterkeringen	Externe kosten	2,6	3,2	4,0
	Externe opbrengsten	-4,8	-2,8	-0,8
	Kapitaallasten	1,7	1,8	3,4
	Voorzieningen	-	-	-
	Interne kosten	2,0	2,3	2,5
	Onvoorzien			0,1
	Totaal excl. reserves	1,5	4,5	9,2
	Reserves	-1,2	-2,5	-2,1
	Totaal incl. reserves	0,3	2,0	7,1

Beheerinvesteringen

Investeringsvolumes (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie	Begroting	
		2009	2010	2011
Beheer van de waterkeringen	Uitgaven	1,5	2,4	3,6
	Inkomsten	-0,1	-2,2	-1,5
	Totaal	1,4	0,2	2,1

4 Voldoende water

4.1 Indicatoren Voldoende water

Effect	Resultaten	Prestaties
Voldoende water	In 2020 voldoet het watersysteem aan de afspraken uit het Nationaal bestuursakkoord water (NBW-vernieuwd)	In 2015 is een verdeling van het beschikbare water vastgesteld om mogelijke schade door watertekort te beperken
		In 2017 is het programma Wateroverlast uitgevoerd en zijn de 121 polders uit het programma op orde
		In 2015 is 65 kilometer van het programma Verbetering Boezemkades uitgevoerd (het rompprogramma)
		In 2012 is 150 kilometer instabiele regionale keringen uit het programma Verbetering Boezemkades getoetst
	Het in stand houden van het watersysteem gericht op de vastgestelde functies	Het watersysteem (wateren en regionale keringen) voldoet aan de eisen uit de keur, de legger en het beleid uit het waterbeheerplan
		Bij alle ruimtelijke ontwikkelingen zijn de belangen van het watersysteem meegenomen
Een crisis wordt voorkomen of de gevolgen van een crisis worden zo veel mogelijk beperkt	Er wordt adequaat gehandeld bij extreme wateroverlast	
	Er wordt adequaat gehandeld bij een extreem watertekort	

4.2 Programma Bestrijding wateroverlast

4.2.1 Doelstelling

In 2020 voldoet het watersysteem aan de afspraken uit het NBW-vernieuwd.

4.2.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap wil dat in 2017 alle polders binnen het beheersgebied op orde zijn en voldoen aan de normen voor wateroverlast. Voor de planperiode (2011-2014) geldt dat 77 van de 121 polders op orde zijn gebracht in 2014. Om het doel te behalen moet aan een aantal belangrijke voorwaarden zijn voldaan:

- voldoende grondbezit of beschikking over gronden
- voldoende medewerking van de omgeving
- voldoende subsidies verkrijgen.

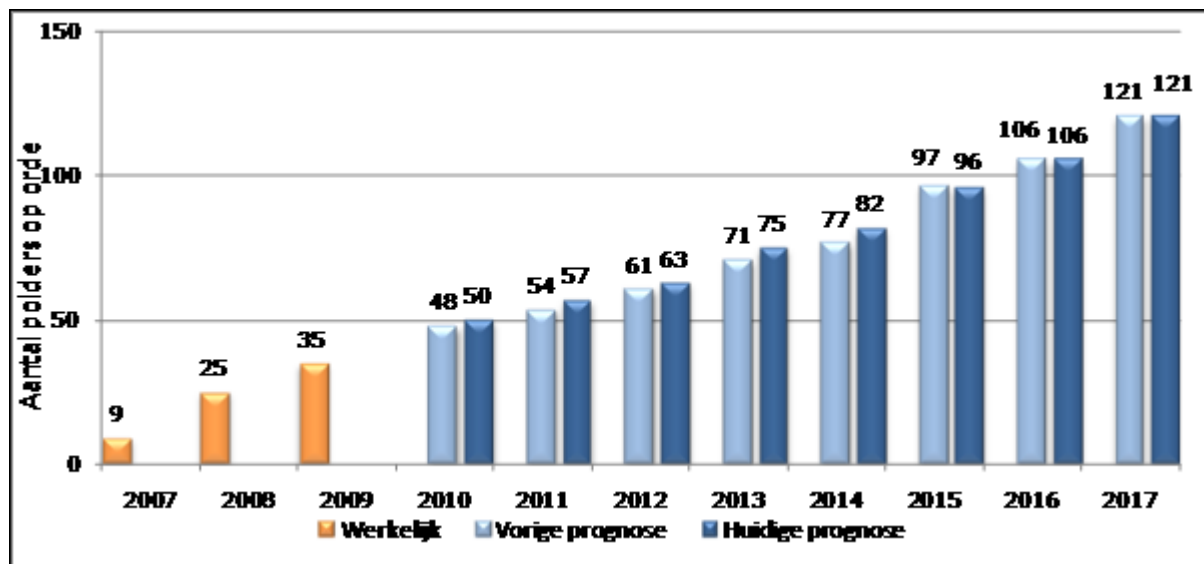
4.2.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2011 doen?

In 2011 worden zeven polders op orde gebracht. Hiermee komt het totaal op orde gebrachte polders op 57. Per polder wordt gezocht naar het meest doelmatige en efficiënte pakket van maatregelen, waarbij het uitgangspunt 'vasthouden, bergen, afvoeren' sturend is. Het proces om de watersystemen in polders

op orde te krijgen leidt dan ook in de meeste gevallen tot aanpassing van de maatregelen zoals genoemd in het raamplan Bescherming tegen wateroverlast (2005). Het pakket van maatregelen kan variëren van het aanpassen van de stuwen tot het vergroten van gemaalcapaciteit en het realiseren van extra open water. Andere maatregelen die genomen kunnen worden zijn het koppelen van peilvakken of polders, een herziening van het peilbesluit of een al genomen peilbesluit, het maken van bestuurlijke afspraken om de overlast te accepteren, bijvoorbeeld bij natuurgebieden, het meeliften op projecten van derden, een ruilverkaveling of herinrichtingsproject, of andersoortige technische maatregelen, zoals het aanleggen van compartimenteringsstuwen.

Om de maatregelen kosteneffectief te kunnen realiseren is samenwerking met en medefinanciering door externe partners nodig, zoals de provincie Noord-Holland (subsidies), gemeenten, natuurorganisaties en private partijen. Bovendien wordt binnen het hoogheemraadschap gezocht naar mogelijkheden om 'werk met werk' te maken, zoals het combineren van de dijk- en kadeversterkingsprojecten.

Huidige prognose cumulatief aantal polders op orde ten opzichte van de prognose van 1 april 2010.

4.2.4 Wat gaat het programma Bestrijding wateroverlast in 2011 kosten?

Programma-investeringen

Investeringsvolumes (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie	Begroting	
		2009	2010	2011
Bestrijding wateroverlast	Uitgaven	8,9	6,5	11,9
	Inkomsten	-0,5	-4,3	-4,8
	Totaal	8,4	2,2	7,1

4.3 Programma Verbetering boezemkades

4.3.1 Doelstelling

In 2020 voldoet het watersysteem aan de afspraken uit het NBW-vernieuwd.

4.3.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap voert de veiligheidstoetsing van de regionale keringen volgens de richtlijnen uit. Randvoorwaarde bij het verbeteren van de kades is dat dit op een kostenbewuste en maatschappelijk acceptabele manier gebeurt. Daarom worden de kades met de grootste risicoreductie het eerst aangepakt: 65 kilometer kade moet op hoogte worden gebracht en 150 kilometer is mogelijk instabiel. In 2012 wordt nieuw beleid geformuleerd over het verbeterprogramma 2012-2020.

4.3.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2011 doen?

In 2009 is op basis van de eenvoudige beoordelingsmethode het eerste programma Verbetering boezemkades opgesteld. Van de 1050 kilometer genormeerde boezemkades bleek 430 kilometer niet te voldoen aan de norm van de hoogte en/of stabiliteit. Uit deze 430 kilometer is een eerste groep van 65 kilometer geselecteerd die voor 2015 verbeterd moet zijn (het rompprogramma). In 2011 wordt 5 kilometer kade verbeterd en wordt bij 50 kilometer kade grondonderzoek verricht.

Veiligheidstoetsing regionale waterkeringen

In 2010 is een plan van aanpak opgesteld voor het toetsen van de meer dan 1000 kilometer regionale waterkeringen. Aan dit plan wordt uitvoering gegeven, waarbij de prioriteit ligt bij kades die potentieel risicovol zijn (onder andere droogtegevoelige kades). Het toetsprogramma is afgestemd op de noodzakelijke onderzoeken voor het rompprogramma boezemkades uit 2009. Eind 2011 is in totaal circa driehonderd kilometer waterkering gedetailleerd getoetst. De toetsuitkomsten kunnen leiden tot aanvulling of aanpassing van het Programma Verbetering boezemkades.

Beleidsonderzoek boezemkades

Het totale uitvoeringsprogramma om de boezemkades te verbeteren loopt zeker tot 2020. Vanwege de verwachte hoge investeringsuitgaven voor het verbeteren van de boezemkades wordt in de komende jaren onderzocht of de kades ook op een andere manier aan de norm kunnen voldoen. Er wordt onderzocht of compartimentering van het boezemstelsel en maalstoppeilverlaging kunnen leiden tot schadereductie, en of de kades zo kunnen voldoen aan de norm. De compartimenteringsstudie geeft inzicht in de meest effectieve locaties om het boezemstelsel bij een kadedoorbraak tijdelijk te splitsen om zodoende schade te verminderen. Een integrale afweging van verbetering van de boezemkades en/of maatregelen aan het boezemstelsel (compartimentering, peilverlaging of extra afvoercapaciteit) levert uiteindelijk een optimaal gebruik van gemeenschapsgelden op. Deze studies worden in 2011 afgerond.

4.3.4 Wat gaat het programma Verbetering boezemkades in 2011 kosten?

Programma-investeringen

Investeringsvolumes (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie	Begroting	2011
		2009	2010	
Verbetering boezemkades	Uitgaven	0,5	6,0	11,1
	Inkomsten	-	-	-
	Totaal	0,5	6,0	11,1

4.4 Bestrijding watertekort

4.4.1 Doelstelling

In 2015 wordt de maatschappelijke en economische schade door watertekort beperkt door een verantwoorde verdeling van het beschikbare water.

4.4.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Klimaatverandering leidt naar verwachting tot langere droogteperiodes, hogere (zomer)temperaturen, minder wateraanvoer via grote rivieren, meer verdamping en verzilting. Daardoor neemt de kans toe dat tijdelijk niet voldoende water vanuit het Markermeer of IJsselmeer kan worden ingelaten. Het landelijke beleid en dat van het hoogheemraadschap zijn er daarom op gericht om de maatschappelijke en economische schade zo veel mogelijk te beperken.

4.4.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2011 doen?

Het hoogheemraadschap heeft de minimale waterbehoefte bepaald. Verder zijn de afzonderlijke onderdelen van de regionale verdringingsreeks getalsmatig onderbouwd en de knelpunten in het wateraanvoersysteem in beeld gebracht. Met de resultaten van dit onderzoek adviseert het hoogheemraadschap de provincie over het bepalen van de prioriteiten van gebruiksfuncties voor de zoetwatervoorziening in de vorm van een regionale verdringingsreeks. De provincie stelt de regionale verdringingsreeks in 2011 vast.

Om een beter beeld te krijgen van de consequenties van de toepassing van de regionale verdringingsreeks is in 2010 een vervolgonderzoek gestart. Dit wordt in 2011 afgerond en zijn de volgende zaken duidelijk of beschikbaar:

- De gevolgen voor het beheersgebied van het nieuwe rijksbeleid voor het IJsselmeergebied in het kader van het Deltaprogramma.
- De ruimtelijke vertaling van de gevolgen van de verdringingsreeks voor het beheersgebied. Maatregelen om de schade te beperken zijn uitgewerkt.
- De grootte van de autonome verzilting in het beheersgebied (Leven met zout water).
- De functiefaciliteringskaarten voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen.

In 2011 wordt gestart met de volgende uitwerkingen:

- Knelpunten in het systeem oplossen.
- De maatregelen bepalen om schade te beperken en doorspoelen te verminderen.
- De sturing van het aanvoersysteem verbeteren.
- De manier vaststellen waarop het hoogheemraadschap sturing gaat geven aan de ruimtelijke ontwikkeling in relatie tot het beperken van toekomstige schade.

In 2011 wordt een communicatiestrategie vastgelegd om in tijden van watertekort effectief met inwoners van het gebied te kunnen communiceren. Deze strategie maakt deel uit van het algemene crisisbeheersingsplan van het hoogheemraadschap.

4.4.4 Wat gaat de bestrijding van watertekort in 2011 kosten?

Programma-investeringen

De programma-investeringen zijn nog zeer laag.

4.5 Integraal beheer van het watersysteem

4.5.1 Doelstelling

Het in stand houden van het watersysteem, gericht op de vastgestelde functies.

4.5.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap wil een robuust, op de toekomst (in)gericht watersysteem. Het beheer wordt daarom ingericht naar de kwaliteitseffecten van het beheer in het watersysteem. De beheermethoden worden hier voor zover nodig op aangepast. Het kader voor het beheer is vastgelegd in het Waterlopenbeheerplan. De beheerinstrumenten voor het watersysteem zijn op orde en actueel: de legger waterlopen, de peilbesluiten en het beheerregister. In 2016 is het onderhoud van het functioneel stedelijk water van alle gemeenten overgenomen.

Het streven is een verdere vereenvoudiging en deregulering van de vergunningverlening door algemenere regels. Hiermee ontstaat op een aantal onderdelen een verschuiving van vergunningplicht naar meldingsplicht.

4.5.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2011 doen?

Beleid

In 2010 is er een nieuw Waterbeheerplan voor de planperiode 2010-2015 (WBP4). Dit plan is afgestemd op het provinciale Waterplan en het Stroomgebiedbeheerplan Rijn-West. Jaarlijks wordt over de voortgang van dit plan gerapporteerd en verslag gedaan aan de provincie. Het beleid uit het Waterbeheerplan wordt uitgewerkt in beheerplannen, thematische plannen en gebiedsgerichte uitwerkingen. Een belangrijke uitwerking is het baggerbeleid. In 2011 wordt een nieuw baggerbeleidsplan opgesteld. Daarbij wordt onder andere gekeken naar de vergoedingsregeling voor baggerontvangst. Eventuele verschillen tussen landelijk en stedelijk gebied worden opnieuw onderzocht. Het baggerbeleidsplan heeft betrekking op baggerwerkzaamheden voor zowel het functioneren van het watersysteem als het verwijderen van verontreiniging, en is daarom ook van belang voor het effect Schoon water.

Legger waterlopen

De legger voor de primaire en secundaire wateren wordt in 2011 vastgesteld. Er is dus één uniforme legger voor de waterlopen voor het gehele beheersgebied. Basisgegevens, zoals normatieve profielen, zijn voor de legger niet opnieuw berekend of geïnventariseerd. Actualisatie van de legger vindt plaats waar er ruimte is binnen andere projecten, zoals bij de overname van het onderhoud van stedelijk water en bij peilbesluiten et cetera.

Peilbesluiten

In 2009 is met de provincie overeenstemming bereikt over de doelstellingen voor de actualisering van de peilbesluiten. Afgesproken is dat alle peilgebieden een actueel peilbesluit krijgen. Het streven is om dit in 2017 af te ronden. Eind 2011 zijn de peilbesluiten voor 35% actueel.

Beheer- en onderhoudsplannen waterlopen

Het hoogheemraadschap implementeert aangepaste beheermethoden op basis van het in 2010 vastgestelde Waterlopenbeheerplan. Dit levert een bijdrage aan het realiseren van de KRW-doelen. Gestart wordt met het opstellen van meerjarige onderhoudsplannen om beheer en onderhoud van waterlopen en waterbergingslocaties eenduidig vorm te geven. Bij de uitvoering van beheer en onderhoud wordt gewerkt volgens de gedragscode Flora- en faunawet.

Overname onderhoud stedelijk water

In 2010 zijn overnametrajecten met twee gemeenten begonnen. Deze worden in 2011 afgerond. In 2011 wordt met drie of vier gemeenten verkend of een overnametraject van het onderhoud van stedelijk water gestart kan worden. Met 20% van de gemeenten is het overnametraject afgerond. De ervaring leert dat sommige overnametrajecten, ondanks de goede intenties, onvoldoende worden gefaciliteerd. Nieuwe overnametrajecten worden daarom alleen uitgevoerd als deze door beide organisaties krachtig worden ondersteund en gefaciliteerd. In het bestuurlijk overleg met alle gemeente worden de kansen voor overname verkend en vervolgens verwerkt in de bestuurlijke planning.

Waterplannen

Het hoogheemraadschap stelt alleen nieuwe waterplannen op met gemeenten als het initiatief door beide organisaties krachtig wordt ondersteund. Bovendien wordt zo veel mogelijk aansluiting gezocht bij andere relevante ontwikkelingen in het betreffende gebied, zoals het opstellen van een watergebiedsplan voor een peilbesluit. Eind 2011 is met de helft van de gemeenten een waterplan opgesteld. In het bestuurlijk overleg met gemeenten worden de kansen verkend. Van de reeds vastgestelde plannen wordt de jaarschijf van het maatregelenpakket uitgevoerd.

Met enkele gemeenten wordt een begin gemaakt met de waterkwaliteitsmonitoring van de nulsituatie volgens een gestandaardiseerde systematiek. Na realisatie van de maatregelen vindt monitoring plaats, zodat kan worden vastgesteld of het beoogde effect is bereikt of dat verdere bijsturing nodig is.

Plannen van derden en de watertoets

Het hoogheemraadschap zoekt samenwerking met particulieren, gemeenten en andere initiatiefnemers, zoals Rijk en provincie, om in het voortraject van een ruimtelijke (gebieds)ontwikkeling of bij procedures te adviseren over de wateraspecten. Er worden ongeveer zeshonderd adviezen uitgebracht op plannen van verschillende omvang. Ook wordt geëvalueerd of de (water)belangen voldoende verankerd zijn in het gewijzigde watertoetsproces. Daarnaast houdt het hoogheemraadschap bij hoe initiatiefnemers de wateradviezen in hun plannen verwerken.

Waterbank

Sinds december 2008 voert het hoogheemraadschap samen met de gemeente Zaanstad een pilotproject uit met een digitale Waterbank. In de Waterbank wordt per ruimtelijke ontwikkeling bijgehouden hoeveel waterberging wordt gerealiseerd als compensatie van nieuw aangelegde verharding. De Waterbank maakt inzichtelijk wat per peilgebied het beschikbare watersaldo is, dat eventueel ingezet kan worden voor ruimtelijke ontwikkeling op een andere plek in het peilgebied. De proef eindigt eind 2010. Na evaluatie wordt in 2011 besloten hoe de Waterbank verder wordt ontwikkeld.

Maatregelen om het watersysteem te verbeteren

Voor het goed functioneren van de boezemstelsels moet extra gemaalcapaciteit aan de oostzijde van de Schermerboezem worden geplaatst en moeten aanpassingen worden uitgevoerd aan een aantal kunstwerken. In 2011 vindt een vervolgstudie naar de extra gemaalcapaciteit plaats en wordt de besluitvorming over de uitvoeringsmaatregelen afgerond.

Het hoogheemraadschap voert jaarlijks een aantal KRW-maatregelen uit die snel en eenvoudig zijn uit te voeren of meeliften met andere projecten. Voorbeelden zijn de realisatie van waterberging waarmee ook een waterkwaliteitsverbetering wordt bereikt, (extra) baggeren uit kwaliteitsoverwegingen, watergangen verruimen en barrières voor vismigratie opheffen.

Baggeren en saneren van waterbodems

In 2011 wordt nieuw beleid met betrekking tot baggeren vastgesteld. Hierin komt onder andere aan de orde dat wordt gebaggerd overeenkomstig de Flora- en faunawet, die door de waterschappen is doorvertaald in een gedragscode. Dat betekent dat kwetsbare flora en fauna wordt ontzien door baggerwerk in ruimte en tijd te faseren en door kwetsbare perioden (bijvoorbeeld het broedseizoen)

waar nodig te mijden. Daarnaast worden bij waterlopen met een hoger ecologisch ambitieniveau meer natuurvriendelijke technieken ingezet om nadelige korte termijneffecten op de ecologie tegen te gaan.

Het hoogheemraadschap is op grond van de Waterwet bevoegd gezag geworden voor sanering van waterbodems. Er is een lijst met verdachte locaties. Voor ongeveer twintig verdachte locaties wordt een plan van aanpak opgesteld en wordt de sanering gestart. Met de ervaring die daarin wordt opgedaan wordt gezien hoe in de toekomst verdachte locaties kunnen worden geprioriteerd en gesaneerd. De toekomstige saneringen worden meegenomen in het integraal baggerprogramma (uit te werken in 2012, nadat het beleid is vastgesteld).

Er wordt onderzoek gedaan naar nieuwe afzetmogelijkheden voor bagger. Het beheer van depots en de verwerking van bagger is gecertificeerd. Nieuwe afspraken over het vaarwegbeheer kunnen leiden tot aanpassing van de programma's en baggerwerkzaamheden.

De intentie is om een vast bedrag per jaar aan de baggervoorziening toe te voegen. In 2009 is € 5,5 miljoen extra toegevoegd aan de baggervoorziening om vertraging in de baggerwerkzaamheden te voorkomen. Net als in 2010 wordt deze extra dotatie gecompenseerd door lagere toevoegingen aan de baggervoorziening (2011 € 2,7 miljoen).

Beheer hoeveelheid water

Met de beschikbare peilregulerende objecten, zoals stuwen en gemalen, wordt het waterpeil conform de peilbesluiten in stand gehouden. Door het uitwerken van gebiedsregelingen wordt maximaal gebruikgemaakt van de bergingscapaciteit in het watersysteem. In 2011 worden twintig gebiedsregelingen ingebouwd. Groot onderhoud aan objecten wordt afgestemd met het programma Bestrijding wateroverlast.

Grondwaterbeheer

Sinds de invoering van de nieuwe Waterwet is het hoogheemraadschap verantwoordelijk voor het grootste deel van het operationele grondwaterbeheer, de vergunningverlening voor 'ondiepe' grondwateronttrekkingen en infiltraties. De daarmee samenhangende taken worden ingebed in de organisatie. Er wordt een quickscan uitgevoerd naar de risico's van grondwateronttrekkingen. Daarna wordt een plan van aanpak opgesteld voor het toezicht op onttrekkingen.

Jaarlijks worden circa driehonderd meldingen en zeventig vergunningaanvragen met betrekking tot grondwater afgehandeld. Inmiddels is daarvoor voldoende kennis binnen de organisatie.

Bij watergebiedsplannen en de Watertoets wordt over de grondwateraspecten geadviseerd volgens het grondwaterbeleid van de provincie.

Vergunningverlening en handhaving Keur

In de toekomst worden meldingen en vergunningaanvragen digitaal behandeld binnen de gestelde termijnen. In 2011 wordt 95% van de aanvragen binnen de wettelijke termijn behandeld. Het hoogheemraadschap neemt deel aan een landelijk project voor de bouw van een voorziening voor het (digitaal) aanvragen van watervergunningen en het aansluiten op deze voorziening.

Er worden controles uitgevoerd op de naleving van de Keur, de verleende watervergunningen en daaruit voortvloeiende regelgeving. Jaarlijks worden drie schouwen gehouden (najaars-, bagger- en knelpuntenschouw). Er wordt gewerkt aan de verbetering van de kwaliteit van de schouwaanschrijvingen om het aantal klachten te verminderen. In 2011 is 95% van de aanschrijvingen correct. Verder wordt gewerkt aan de effectuering van nieuw schouwbeleid, vermindering van het aantal schouwmeesters en digitalisering van de schouw.

Waterparels

De provincie heeft in haar Waterplan 2006-2010 het initiatief genomen om de wateren met de meest bijzondere aquatische¹ natuurwaarden in beeld te brengen. Deze wateren worden ook wel waterparels genoemd. Binnen het beheersgebied van het hoogheemraadschap zijn 27 waterparels aangewezen. Het gaat om kleine natuureservaten, landgoederen, recreatiegebieden, brakwaterlevensgemeenschappen, duinrellen, kwelgebonden levensgemeenschappen en weidevogelrijke polders met natuurvriendelijke oevers. Uitgewerkt is hoe deze wateren kunnen worden beschermd en hoe eventuele herstelmaatregelen kunnen worden genomen. De provincie heeft in haar Waterplan 2010-2015 waterkwaliteitsdoelstellingen geformuleerd. Het hoogheemraadschap stemt het beheer en onderhoud van de waterparels hierop af. In vervolg op het onderzoek naar de fysisch-chemische en ecologische toestand van deze gebieden en de vegetatie daarin, wordt in 2011 het maatregelenplan voor de waterparels afgerond en aan het bestuur aangeboden.

4.5.4 Wat gaat het beheer van het watersysteem in 2011 kosten?

Exploitatiekosten

Exploitatielasten		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)			2009	2010
Beheer watersystemen	Externe kosten	17,9	21,2	20,5
	Externe opbrengsten	-1,8	-1,3	-1,2
	Kapitaallasten	9,6	10,3	12,3
	Voorzieningen	16,2	9,3	8,9
	Interne kosten	18,5	19,1	20,1
	Onvoorzien	-	-	0,3
	Totaal excl. reserves	60,4	58,6	60,9
	Reserves	-	-	-
	Totaal incl. reserves	60,4	58,6	60,9

Beheerinvesteringen

Investeringsvolumes (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie	Begroting	
		2009	2010	2011
Beheer watersystemen	Uitgaven	6,6	20,9	10,4
	Inkomsten	-2,4	-2,3	-0,9
	Totaal	4,2	18,6	9,5

¹ Tot het water (als milieu) behorend.

5 Schoon water

5.1 Indicatoren Schoon water

Effect	Resultaten	Prestaties
Schoon water	In 2027 wordt voor de 58 waterlichamen voldaan aan de kwaliteitsdoelstellingen van het watersysteem conform de KRW	In 2015 zijn de inrichtings-, beheers- en onderzoeksmaatregelen uit het KRW-programma afgerond. De investeringsmaatregelen zijn in 2017 afgerond.
	Het in stand houden van het watersysteem, gericht op de vastgestelde functies	De wateren voldoen aan de eisen uit de keur, de legger en het beleid uit het waterbeheerplan
		In 2015 zijn de lozingen afgestemd op de waterkwaliteit van het ontvangende watersysteem
		In 2015 voldoen de zuiveringskringen aan de lozingsnormen
Een crisis wordt voorkomen of de gevolgen van een crisis worden zo veel mogelijk beperkt	Er wordt adequaat gehandeld bij een ernstige vervuiling van het oppervlaktewater	

5.2 Programma Kaderrichtlijn Water

5.2.1 Doelstelling

In 2027 wordt voor de 58 waterlichamen voldaan aan de kwaliteitsdoelstellingen van het watersysteem conform de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). De waterkwaliteit wordt minimaal op hetzelfde niveau gehouden.

5.2.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Voor het halen van de doelstelling voor 2027 is een maatregelenpakket met resultaatverplichting bepaald: het KRW-programma. Dit bestaat uit de volgende onderdelen:

- Investeringsmaatregelen, zoals natuurvriendelijke oevers en voorzieningen voor vismigratie
- Inrichtingsmaatregelen binnen lopende projecten en het huidige beheer
- Omschakelen naar natuurvriendelijk onderhoud
- Onderzoek, bestaande uit:
 - 1) een onderzoeksmaatregelenpakket voor de KRW dat in samenspraak met de provincie en gemeenten tot stand is gekomen, met als doel maatregelen te onderzoeken waarvan het effect op de waterkwaliteit nog onvoldoende duidelijk is.
 - 2) intern onderzoek naar belangrijke stoffen voor de waterkwaliteit die bepalend zijn voor de haalbaarheid van de KRW-doelen bij hoge achtergrondconcentraties van een waterlichaam.
- Monitoring, evaluatie en rapportage.

5.2.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2011 doen?

Het KRW-programma is in 2010 vormgegeven. Duidelijk wordt welke extra activiteiten worden uitgevoerd naast de reguliere werkzaamheden die als KRW-activiteit kunnen worden gezien en passen in de KRW-opgave.

Investeringsmaatregelen

De uitvoering van het KRW-programma is begonnen met het rompprogramma 2010-2014. Dit is gericht op de aanleg van 95 kilometer natuurvriendelijke oever en 33 vismigratiemaatregelen. Het krediet voor de uitvoering van het rompprogramma bedraagt € 11,7 miljoen. In 2011 worden 30 kilometer natuurvriendelijke oever en 17 vismigratiemaatregelen aangelegd.

Inrichtingsmaatregelen binnen lopende projecten en het huidige beheer

De inrichtingsmaatregelen bestaan uit:

- het beperken van (inlaten van) gebiedsvreemd water in diverse waterlichamen in Laag Holland: Waterland, Zeevang, Wormer- en Jisperveld, Eilandspolder en Westzaan
- de aanleg van (in totaal) 45 fauna uittreedplaatsen in zowel de Schermerboezem-Noord als de Schermerboezem-Zuid
- het invoeren van flexibel peilbeheer in de waterlichamen Bergermeer, Hargerpolder, Geestmerambachtplas, Uitgeester- en Heemskerkerbroekpolder en de Oosterzijpolder.

Van deze maatregelen is in 2010 beoordeeld of zij zijn opgenomen in lopende projecten of het huidige beheer en wanneer ze gereed zijn. Voor de overige maatregelen is een haalbaarheidstoets uitgevoerd om te bepalen of de maatregelen nog noodzakelijk, wenselijk, haalbaar et cetera zijn. Op basis hiervan worden prioriteiten gesteld en wordt een meerjarenplanning opgesteld.

Omschakelen naar natuurvriendelijk onderhoud

De belangrijkste beheermaatregel om de doelstellingen voor de KRW te halen is het omschakelen naar natuurvriendelijk beheer en onderhoud. De komende jaren wordt daarvoor het Waterlopenbeheerplan (WLBP) uitgevoerd. De richtlijnen uit dit plan zijn in 2010 toegepast in de maaibestekken. Dit betekent dat meer begroeiing wordt toegestaan op plaatsen waar op basis van inzicht en ervaring voldoende ruimte buiten het vereiste aan- en afvoerprofiel in de waterloop is. De inzichten en ervaringen worden vanaf het najaar van 2010 getest met een pilot. Daarin wordt het vereiste aan- en afvoerprofiel voor deelgebieden in een model bepaald en vergeleken met de actuele situatie. Vervolgens wordt bepaald of dit profiel ruimte laat voor extensivering van het onderhoud.

Naast het natuurvriendelijke beheer en onderhoud van de waterlopen speelt beheer van natuurvriendelijke oevers een belangrijke rol in de waterkwaliteit. In 2010 zijn de bestaande natuurvriendelijke oevers in het beheergebied in kaart gebracht en is bepaald voor welke oevers het hoogheemraadschap de onderhoudsplicht heeft. In 2011 wordt gestart met de structurele uitvoering van het beheer en onderhoud van de bestaande natuurvriendelijke oevers. Hiervoor worden beheerplannen opgesteld, waarbij zo veel mogelijk wordt gestreefd naar het benutten van kansen en combinatiemogelijkheden met andere beheerders.

Onderzoek

In 2010 is begonnen met de inventarisatie van en het onderzoek naar de maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit die hun uitwerking pas hebben in de tweede KRW-planperiode (vanaf 2015). Het beschikbare pakket maatregelen is herijkt door toetsing aan de actuele situatie, geprioriteerd en vervolgens gecommuniceerd met gemeenten en provincie. Eind 2011 is circa 30% van de onderzoeken uit de planperiode 2010-2015 gestart.

Daarnaast doet het hoogheemraadschap onderzoek naar belangrijke stoffen voor de waterkwaliteit: stoffen die bepalend zijn voor de haalbaarheid van de KRW-doelen bij hoge achtergrondconcentraties van een waterlichaam. Hiervoor is een methodiek ontwikkeld waarmee alle waterlichamen worden onderzocht. Gestart wordt met de vijf belangrijkste.

Monitoring, evaluatie en rapportage

Vanuit de KRW is er een wettelijke verplichting voor monitoring van de waterlichamen. Het hoogheemraadschap verricht daarvoor metingen en onderzoek. De waterkwaliteit van de waterlichamen wordt gemonitord in een gebiedsdekkend (basis)meetnet. Voor de waterkwaliteit meet het hoogheemraadschap de chemische kwaliteit (stikstof, fosfaat, chloride, bestrijdingsmiddelen) en de biologische kwaliteit (planten, kleine waterdieren, algen, vissen). Aanvullend wordt het effect gemeten van de uitgevoerde maatregelen, zoals de aanleg van een natuurvriendelijke oever of een vispassage. De resultaten hiervan worden via het Rijk aan Brussel gerapporteerd. Na evaluatie van de meetresultaten wordt de uitvoering van inrichtingsmaatregelen al dan niet gewijzigd voortgezet.

Naast de waterlichamen meet het hoogheemraadschap de waterkwaliteit van de zwemwateren in het beheergebied. Ook hierover wordt aan Brussel gerapporteerd. De zwemwaterprofielen worden afgerond en er wordt gestart met de uitvoering van maatregelen om de zwemwaterkwaliteit in 2015 aan de gestelde eisen te laten voldoen, zodat men er veilig kan zwemmen.

Met andere waterschappen en de Stichting Toegepast Wateronderzoek (STOWA) wordt een volg- en stuursysteem ontwikkeld om inzicht te behouden in de uitvoering van de KRW. Waar dit toegevoegde waarde heeft, wordt 'meten op maatregelniveau' effectief en efficiënt ingericht. In 2011 wordt voor het eerst over de KRW-maatregelen gerapporteerd aan de Tweede Kamer.

5.2.4 Wat gaat het programma KRW in 2011 kosten?

Programma-investeringen

Investeringsvolumes (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie	Begroting	2011
		2009	2010	
Investerings- programma KRW	Uitgaven	0,6	1,0	4,1
	Inkomsten	-	-	-0,2
	Totaal	0,6	1,0	3,9

5.3 Beheersing van lozingen: vergunningverlening en handhaving

5.3.1 Doelstelling

In 2027 wordt voor de 58 waterlichamen voldaan aan de kwaliteitsdoelstellingen van het watersysteem conform de KRW. Het watersysteem wordt in stand gehouden, gericht op de vastgestelde functies.

5.3.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap ziet er vanuit zijn toezichthoudende rol op toe dat de rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's) in 2015 voldoen aan de vergunningseisen. Alle vergunningen worden binnen de wettelijk gestelde termijnen verstrekt. De vergunningen worden door de vergunninghouder nageleefd. Als dit noodzakelijk is, wordt hiervoor het handhavingsinstrument ingezet.

5.3.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2011 doen?

De inzet van de inspectiecapaciteit is gebaseerd op risicoanalyse en naleefpercentages. Waar mogelijk vindt afstemming en samenwerking met handhavingpartners plaats. Werkzaamheden worden voor 60% projectmatig opgepakt. Speerpunten voor 2011 zijn grondwater, veehouderij, akkerbouw, bloembollen, rwzi's, glastuinbouwbedrijven, steigers, woonboten en aansluit- en overstortvergunningen voor gemeenten.

De vergunningen van de effluentlozingen van de rwzi's Alkmaar, Beverwijk, Beemster en Geestmerambacht worden geactualiseerd naar het niveau van het Waterbesluit.

Door veranderde wetgeving is de verantwoordelijkheid voor indirecte lozingen verschoven van het hoogheemraadschap naar de gemeenten. Als gevolg van verschillende algemene regelingen voor lozingen verschuift het accent van vergunningplicht naar meldingsplicht en van vergunningverlening naar handhaving. Daarnaast wordt het grondwaterbeheer, en daarmee de vergunningverlening en handhaving, overgedragen aan het hoogheemraadschap. In 2011 ligt daarom het accent op de contacten met gemeenten, milieudiensten, provincie en Rijkswaterstaat voor het geven van advies bij ingewikkelde lozingen, het maken van afspraken over samenloop, overleg over de online-omgevingsdienst en de gezamenlijke front-office. Voor de handhaving ligt de nadruk op afstemming van de projecten en de samenwerking met de handhavingpartners, gemeenten, milieudiensten, Rijkswaterstaat, de AID, andere waterschappen en de provincie.

De maximale doorlooptijd voor het verlenen van een vergunning is wettelijk verankerd en gesanctioneerd in de Algemene wet bestuursrecht. Dit betekent dat bezwaar mogelijk is als de termijnen niet worden gehaald en dat het hoogheemraadschap dan verplicht wordt een boete te betalen aan de vergunningaanvrager. Het hoogheemraadschap wil minimaal 95% van de vergunningaanvragen binnen de gestelde wettelijke termijn afhandelen.

5.4 Beheersing van lozingen: afvalwaterketen

5.4.1 Doelstelling

In 2027 wordt voor de 58 waterlichamen voldaan aan de kwaliteitsdoelstellingen van het watersysteem conform de KRW. Het watersysteem wordt in stand gehouden, gericht op de vastgestelde functies.

5.4.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap wil de verontreiniging door indirecte lozingen op het oppervlaktewater via het gemeentelijke rioolstelsel en directe lozingen via rwzi's saneren.

5.4.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2011 doen?

Het hoogheemraadschap gaat steeds na of verontreinigingsproblemen kunnen worden opgelost door de bronnen van verontreiniging aan te pakken. Mocht blijken dat deze aanpak niet effectief of efficiënt is, dan wordt gekozen voor maatregelen die de effecten van de verontreiniging verzachten, bijvoorbeeld een verdergaande zuivering van het afvalwater op de rwzi's, of voor maatregelen in het watersysteem zelf door verandering van inrichting of beheer ter plaatse. Hierbij zoekt het hoogheemraadschap de samenwerking met partners in de waterketen. Tevens worden analyses en benchmarks uitgevoerd.

Samenwerking in de waterketen

In 2010 is een strategische visie op de (afval)waterketen vastgesteld. Het hoogheemraadschap zet de samenwerking met gemeenten volgens deze visie voort, met als uitgangspunt de doelmatigheid en de laagste maatschappelijke kosten voor de hele keten. In 2011 zet het hoogheemraadschap in op een (nog) intensievere samenwerking met gemeenten op het gebied van de afvalwaterketen. Dit is in lijn met de in april 2010 bestuurlijk vastgestelde notitie 'Gezamenlijke doelgerichte aanpak afvalwaterketen' van de Unie van Waterschappen en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

Aansluitvergunningen kan het hoogheemraadschap niet meer inzetten nu de gemeente en het hoogheemraadschap op basis van de nieuwe Waterwet gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de

waterketen. Met gemeenten worden afvalwaterakkoorden afgesloten als vervanging van de aansluitvergunningen.

Riooloverstort

In de planperiode dringt het hoogheemraadschap overstort op een doelmatige manier terug door de gemeentelijke riolering en de zuiveringstechnische werken van het hoogheemraadschap optimaal op elkaar af te stemmen. Het terugdringen van overstort vanuit de riolering door afkoppelen betekent veelal directe hemelwaterlozing op het oppervlaktewater. Hierbij is vaak sprake van diffuse verontreiniging. Een integrale benadering van de totale emissie uit de afvalwaterketen is gewenst. Gemeenten monitoren in toenemende mate het rioolstelsel. Samen met de meetgegevens van de zuiveringstechnische werken leidt dit tot beter inzicht in het feitelijke functioneren van de afvalwaterketen. In 2011 maakt het hoogheemraadschap afspraken met gemeenten over het terugdringen van de emissie uit riooloverstorten. Verder wordt de samenwerking met gemeenten op het gebied van monitoring van het rioolstelsel voortgezet.

Beoordeling rioleringsplannen

Het hoogheemraadschap toetst rioleringsplannen van gemeenten. Voor een kwart van de gemeenten loopt de geldigheidstermijn van het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) af. Eind 2011 heeft de helft van de gemeenten een door het hoogheemraadschap getoetst GRP.

Bouw en exploitatie van zuiveringstechnische werken

Het hoogheemraadschap heeft een programma opgesteld om de effluentlozingen van de rwzi's op het oppervlaktewater te laten voldoen aan de normen in de AMvB Stedelijk afvalwater. Het streven is om bijna alle rwzi's in 2012 aan de normen te laten voldoen. Waar dit niet haalbaar is, overlegt het hoogheemraadschap met de betrokken partners.

In 2011 worden verbouwingen uitgevoerd aan de rwzi's Heiloo, Beverwijk, Katwoude en Eversteekoo. Het uitgangspunt is dat gedurende deze verbouwingen het aangeboden rioolwater zodanig wordt gezuiverd dat aan de lozingsnormen wordt voldaan. Het geplande rendement voor stikstofverwijdering is 80,1%. Voor fosfaatverwijdering wordt een rendement van 80,2% nagestreefd.

Voor drie zuiveringskringen wordt een Basiszuiveringsplan (BZP) afgerond. Voor één zuiveringskring wordt gestart met het opstellen van zo'n plan. In het BZP worden de maatregelen omschreven die nodig zijn om het transportsysteem te laten voldoen aan de basisinspanning, zodat er voldoende capaciteit is om de voorziene groei van het aanbod van afvalwater in de komende jaren te verwerken.

Getransporteerd afvalwater

Op verschillende plaatsen voldoet het aanvoersysteem van het stedelijke afvalwater nog niet aan de afspraken die hierover zijn gemaakt met de gemeenten, zoals afnameverplichting door het hoogheemraadschap. Daarnaast zijn de hoeveelheden afvalwater, zoals vastgelegd in de aansluitvergunningen, vaak hoger dan is overeengekomen naar aanleiding van de optimalisatiestudies. Daarom is het aantal plekken waar het hoogheemraadschap niet voldoet of kan voldoen aan de afspraken groter geworden. Hiervoor is een actieprogramma opgesteld. In 2011 wordt twee keer gecontroleerd of de rioolgemalen voldoen aan de verplichtingen. Als een afwijking groter is dan 10%, worden maatregelen genomen. Ook wordt een plan van aanpak opgesteld voor de zwakke persleidingen. In 2011 wordt het plan voor het leidingstelsel naar de rwzi Wervershoof uitgevoerd.

Overnamepuntenbeleid

In de komende jaren wordt verder uitvoering gegeven aan het beleid Overnamepunten. Met de gemeenten worden de bestaande overnamepunten opnieuw bekeken en nieuwe overeenkomsten afgesloten. Daarbij is overname van gemeentelijke persleidingen en rioolgemalen aan de orde, maar vanwege de financiële druk wordt dit nu meer getemporiseerd. Naar verwachting worden in totaal negentig gemalen met bijbehorende persleidingen overgenomen. In 2011 worden elf gemalen overgenomen en worden met acht gemeenten nieuwe overeenkomsten gesloten. Hierdoor is eind 2011

in totaal met dertig van de veertig gemeenten een overeenkomst gesloten en zijn in totaal 62 gemalen overgenomen.

Verwerkt slib

Al het zuiveringsslib van de rwzi's van het hoogheemraadschap wordt verwerkt door de slibdrooginstallatie (SDI) in Beverwijk. Deze installatie is in 2009 grondig gereviseerd en kan naar verwachting tot eind 2016 functioneren. Het gehalte droge stof van het aangevoerde slib bedraagt gemiddeld 21%. Na droging is dit 91%. In 2010 is het onderzoek naar de toekomst van de slibverwerking van het hoogheemraadschap afgerond. Tot eind 2018 is de afzet van granulaat bij de cementindustrie in Maastricht mogelijk.

Milieu

De in het Milieu-efficiencyplan MJA-3 voorgestelde maatregelen worden doorgevoerd. Verder worden het milieu- en klimaatbeleid van het hoogheemraadschap en de Flora- en faunawet vertaald in concrete milieuvorstellen en in aanpassingen bij het ontwerpen van de zuiveringstechnische werken, waaronder minder werken met chemicaliën.

5.4.4 Wat gaat de beheersing van lozingen (vergunningverlening, handhaving en afvalwaterketen) in 2011 kosten?

Exploitatiekosten

Exploitatielasten		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)		2009	2010	2011
Beheersing van lozingen	Externe kosten	39,1	36,5	35,8
	Externe opbrengsten	-3,0	-2,0	-1,2
	Kapitaallasten	22,8	23,5	26,7
	Voorzieningen	1,2	1,1	-
	Interne kosten	10,1	11,4	11,2
	Onvoorzien	-	-	0,3
	Totaal excl. reserves	70,2	70,5	72,8
	Reserves	-	-	-
Totaal incl. reserves	70,2	70,5	72,8	

Beheerinvesteringen

Investeringsvolumes (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie	Begroting	
		2009	2010	2011
Beheersing van lozingen	Uitgaven	37,6	41,0	34,3
	Inkomsten	-2,8	-0,9	-1,6
	Totaal	34,8	40,1	32,7

6 Veilige (vaar)wegen

6.1 Indicatoren Veilige (vaar)wegen

Effect	Resultaten	Prestaties
Veilige (vaar)wegen	Het inrichten van de wegen conform het landelijke programma Duurzaam Veilig	In 2013 is het wegennet van het hoogheemraadschap ingericht volgens Duurzaam Veilig
	Het in stand houden van polder- en dijkwegen	De wegen voldoen aan de landelijke normen en aan het beleid uit het Wegenbeleidsplan
	Het voor de provincie in stand houden van vaarwegen	De vaarwegen zijn bevaarbaar volgens de afspraken die zijn gemaakt met de provincie
	Een crisis wordt voorkomen of de gevolgen van een crisis worden zo veel mogelijk beperkt	Er wordt adequaat gehandeld bij verkeersonveilige situaties

6.2 Programma Verkeersveiligheid

6.2.1 Doelstelling

Het inrichten van de wegen conform het landelijke programma Duurzaam Veilig.

6.2.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

De verkeersveiligheidsdoelen zijn vastgelegd in een Verkeersveiligheidsplan:

- Het aantal ernstige verkeersslachtoffers (doden en ziekenhuisgewonden) is met 10% afgenomen.
- Op de gebiedsontsluitingswegen is het totaal aantal verkeersslachtoffers (doden, ziekenhuisgewonden en overige gewonden) met 30% afgenomen.
- Het aantal slachtofferongevallen (ongeval waarbij ten minste één persoon letsel heeft opgelopen) waarbij (brom)fietsers zijn betrokken, is met 20% afgenomen.

De afname wordt gemeten ten opzichte van de aantallen in het referentiejaar 2002. Hierbij geldt 2011 als gemiddelde voor de periode 2010-2012 en 2002 als gemiddelde voor de periode 2001-2003.

De verblijfsgebieden en erftoegangswegen zijn sober Duurzaam Veilig ingericht, waarbij 'sober' wil zeggen 'minimaal'.

6.2.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2011 doen?

Monitoring verkeersveiligheid

Jaarlijks wordt een verkeersveiligheidsmonitor uitgevoerd, om de voortgang in het bereiken van de doelstellingen te meten. Deze monitor levert, naast inzicht in het gemiddelde aantal slachtoffers over de onderzochte periode (2008-2011), ook een overzicht op van wegen en locaties met relatief veel slachtoffers. Voor deze wegen en locaties wordt een ongevalanalyse uitgevoerd, die inzicht geeft in de oorzaak van de ongevallen en richting geeft aan te nemen (inrichtings)maatregelen. Het uitvoeringsprogramma wordt hierop aangepast.

Herinrichting wegen

Het sober herinrichten van gebiedsontsluitingswegen (GOW) conform de richtlijnen van Duurzaam Veilig wordt voortgezet. Voor ruim drie kilometer GOW wordt een programma van eisen opgesteld en circa zes

kilometer wordt heringericht. Eind 2011 is daarmee zo'n 70% van de totaal circa 32 kilometer GOW op in ieder geval de verkeersonveilige kruisingen heringericht. Een aantal wegverbredingen wordt de komende jaren met het groot onderhoud uitgevoerd. Voor de projecten wordt subsidie aangevraagd. Het is een voorwaarde voor de realisatie dat de subsidies zijn zeker gesteld.

Het verbeteren van de verkeersveiligheid op erftoegangswegen wordt voortgezet. Zo worden naar aanleiding van klachten over subjectieve onveiligheid maatregelen eventueel verfijnd. Ook wordt bij het bepalen van uit te voeren groot onderhoud aan erftoegangswegen bekeken of aanvullende maatregelen voor het verbeteren van de verkeersveiligheid nodig zijn.

Onveilige routes en locaties

Bij de aanpak van onveilige routes en locaties (zogenaamde black spots) wordt eerst ingezet op ongevalanalyse. Op basis daarvan worden prioriteiten gesteld en wordt het uitvoeringsprogramma aangepast. Waar zich kansen voordoen, participeert het hoogheemraadschap in de aanleg van fietsvoorzieningen.

Uit het onderzoek naar sluipverkeer is gebleken dat het hoogheemraadschap nauwelijks maatregelen hoeft te nemen. Er worden alleen maatregelen genomen als deze gekoppeld kunnen worden aan andere projecten.

Provinciale verkeersveiligheidsprojecten

De provincie investeert in het verbeteren van de verkeersveiligheid door de herinrichting van provinciale wegen. Als deze wegen aansluiten op wegen van het hoogheemraadschap, verwacht de provincie een bijdrage in de kosten. De bijdrage wordt bepaald op basis van de verhouding in de verkeersintensiteit op de aansluitende wegen. Voor twee provinciale projecten wordt in 2011 een bijdrage verwacht.

6.2.4 Wat gaat het programma Verkeersveiligheid in 2011 kosten?

Programma-investeringen

Investeringsvolumes (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie	Begroting	
		2009	2010	2011
Programma verkeersveiligheid	Uitgaven	0,9	9,3	1,8
	Inkomsten	-	-2,4	-0,4
	Totaal	0,9	6,9	1,4

6.3 Wegenbeheer

6.3.1 Doelstelling

Het in stand houden van polder- en dijkwegen.

6.3.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap wil het wegennet zodanig beheren dat een goede verkeersveiligheid, berijdbaarheid en bereikbaarheid is gewaarborgd en bijdraagt aan de belevingswaarde van het beheersgebied. Het wil beheerder zijn van de erftoegangswegen buiten de bebouwde kom en niet van weggedeelten binnen de bebouwde kom.

Het is de ambitie om het ecologische beheer van wegbermen te verhogen naar circa 10% van het bermareaal. Het hoogheemraadschap wil de schade aan de wegen en wegbermen door het veranderende verkeer en gebruik van de wegen beperken.

6.3.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2011 doen?

Wegenbeleidsplan

In 2011 wordt een nieuw Wegenbeleidsplan vastgesteld. Na 2011 wordt dit plan verder uitgewerkt in themanota's.

Onderhoud wegen

De wegverharding wordt onderhouden op het minimale kwaliteitsniveau volgens de CROW-methodiek en gekoppeld aan de functie van de weg. Uit de jaarlijkse inspectie blijkt dat de onderhoudstoestand van het wegenareaal een dalende lijn vertoont. Daarom is het budget voor groot onderhoud in 2008 verhoogd. De praktijk moet uitwijzen of deze budgetverhoging toereikend is of dat verdere verhoging noodzakelijk is; door vorstschade tijdens de afgelopen twee winters is meer groot en klein onderhoud nodig gebleken. Het onderhoud van bruggen en andere kunstwerken in de wegen wordt planmatiger opgezet en uitgevoerd, nadat in 2009 een kunstwerkenbeheersysteem in gebruik is genomen.

Gladheidsbestrijding

De gladheidsbestrijding is in 2010 geëvalueerd. Dit leidt tot bijstelling van het strooibeleid. Waar het kan, wordt minder gestrooid.

Overdracht wegen

Uitgangspunt is dat het hoogheemraadschap beheerder is van erftoegangswegen buiten de bebouwde kom. Vanuit de historie en door grenswijzigingen van bebouwde kommen heeft het hoogheemraadschap ongeveer 145 kilometer weg binnen de bebouwde kom in beheer. Deze wegvakken wil het hoogheemraadschap overdragen aan de betreffende gemeenten en is daarbij afhankelijk van de bereidwilligheid van die gemeenten. Naar het zich laat aanzien is een aantal gemeenten niet bereid de wegvakken (circa zeventig kilometer lengte) over te nemen. Sommige gemeenten willen de overdracht koppelen aan de overnametrajecten van stedelijk water. Hierdoor is overdracht voor eind 2012 niet haalbaar. Het hoogheemraadschap richt zich vooralsnog op gemeenten waar weinig lengte hoeft te worden overgedragen en op gemeenten die een grote bereidheid tot overname hebben.

Beheer wegbermen en bomen

Het is de ambitie om het ecologische beheer van wegbermen te verhogen naar circa 10% van het bermareaal, als daarmee op de langere termijn ecologische kwaliteitswinst te behalen is tegen acceptabele meerkosten. Voor alle wegbermen wordt ingezet op gedifferentieerd maaibeheer dat is afgestemd op instandhouding en ontwikkeling van de botanische kwaliteiten en op milieubewust en natuurvriendelijk hergebruik van maaisel. In 2011 wordt circa 6% van het bermareaal ecologisch beheerd en wordt het onderzoek naar een uitbreiding van het ecologisch beheer naar 10% afgerond. Afhankelijk van de besluitvorming wordt vervolgens een plan Ecologisch beheer wegbermen opgesteld.

Bij het bomenbeheer wordt beperkt rekening gehouden met cultuurhistorische en landschappelijke waarden. Een evenwichtig bomenareaal is het streven, waarbij iepen uiteindelijk een aandeel van circa 15% vormen. Populieren worden volgens planning gesaneerd. Bomen worden alleen herplant als hiervoor een plicht bestaat.

Het mobiliteitsbeeld op de erftoegangswegen is door de sterke ontwikkeling van het platteland veranderd. De wegen van het hoogheemraadschap worden intensiever en zwaarder belast. Dit betekent onder andere meer schade aan de wegbermen. De deelnota 'Bermshade, voorkomen en herstel van schade aan bermen door weggebruik' wordt verder geïmplementeerd. Op basis van diverse factoren wordt per weg de meest verkeersveilige en effectieve oplossing voor bermshade bepaald. Vervolgens wordt een meerjarenprogramma opgesteld, dat vanaf 2012 wordt uitgevoerd. In 2011 wordt vooruitlopend hierop 13,6 kilometer berm voorzien van groensteen.

Verkeerstellingen

Het is gewenst meer inzicht te hebben in verkeersstromen en de ontwikkeling daarvan om de juiste verkeersveiligheidsmaatregelen te kunnen nemen. Hiervoor is de notitie Verkeerstellingen opgesteld. In 2011 wordt deze notitie uitgewerkt in een operationeel meetplan.

Verkeerstekens

De notitie Verkeerstekens wordt uitgewerkt in een saneringsplan Verkeerstekens. Op basis van dit plan worden foutieve verkeerstekens verwijderd en ondeugdelijke tekens vervangen.

6.3.4 Wat gaat het wegenbeheer in 2011 kosten?

Exploitatiekosten

Exploitatielasten		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)			2009	2010
Wegenbeheer	Externe kosten	11,3	10,9	11,1
	Externe opbrengsten	-6,9	-6,7	-6,8
	Kapitaallasten	4,1	4,2	4,0
	Voorzieningen	-	-	-
	Interne kosten	5,6	5,4	6,0
	Onvoorzien	-	-	0,1
	Totaal excl. reserves	14,1	13,8	14,4
	Reserves	-	-	-
	Totaal incl. reserves	14,1	13,8	14,4

Beheerinvesteringen

Investeringsvolumes (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie	Begroting	
		2009	2010	2011
Wegenbeheer	Uitgaven	1,6	1,6	2,2
	Inkomsten	-0,3	-	-
	Totaal	1,3	1,6	2,2

6.4 Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens

6.4.1 Doelstelling

Het voor de provincie in stand houden van vaarwegen volgens nog vast te stellen beleid.

6.4.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap wil met de provincie helderheid bereiken over de uitvoering van de vaarwegenbeheertaak. Een principerichting daarbij is dat het hoogheemraadschap verantwoordelijk wordt voor het vaarwegbeheer van de wateren die geen deel uitmaken van de beroepsvaarwegen en de recreatieve staandemastroutes.

6.4.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2011 doen?

In 2011 wordt overeenstemming verwacht tussen de provincie en de waterschappen over de herverdeling van het vaarwegbeheer en de bijbehorende financiële consequenties. Zodra hierover overeenstemming is bereikt, stelt het hoogheemraadschap een Vaarwegenbeheerplan op.

Het hoogheemraadschap onderhoudt en bedient schutsluizen en beweegbare bruggen in het kader van het vaarwegbeheer. Naast de eigen medewerkers worden hiervoor in het vaarseizoen inhuurkrachten ingezet.

Periodiek wordt groot onderhoud uitgevoerd aan de kunstwerken voor het vaarwegenbeheer. Niet alle kunstwerken blijken te voldoen aan de arbo- en veiligheidsnormen. In 2011 worden kunstwerken hierop aangepast. Daarnaast wordt de bediening van diverse kunstwerken geautomatiseerd. Het op diepte onderhouden van de vaarwegen wordt uitgevoerd binnen het reguliere baggerwerk.

6.4.4 Wat gaan vaarwegen en havens in 2011 kosten?

Exploitatiekosten

Exploitatielasten (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie	Begroting	
		2009	2010	2011
Vaarwegen en havens	Externe kosten	1,0	3,2	1,1
	Externe opbrengsten	-0,2	-0,1	-0,2
	Kapitaallasten	0,7	1,5	1,6
	Voorzieningen	-	-	-
	Interne kosten	0,9	1,0	1,2
	Onvoorzien	-	-	0,1
	Totaal excl. reserves	2,4	5,6	3,8
	Reserves	-	-	-
	Totaal incl. reserves	2,4	5,6	3,8

Beheerinvesteringen

Investeringsvolumes (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie	Begroting	
		2009	2010	2011
Vaarwegen en havens	Uitgaven	1,6	1,6	3,0
	Inkomsten	-0,3	-	-
	Totaal	1,3	1,6	3,0

7 Bestuur en organisatie

De doelstellingen van het hoogheemraadschap die in dit hoofdstuk worden beschreven hebben een integraal karakter. Ze dragen bij aan het behalen van maatschappelijke effecten zoals veiligheid, voldoende water, schoon water en veilige (vaar)wegen, en aan bestuurlijke effecten (mvo). Voor de herkenbaarheid is ervoor gekozen om deze onderdelen niet integraal onder de verschillende effecten te verwerken, maar apart te behandelen.

7.1 Bestuur en externe communicatie

7.1.1 Doelstelling

De bestuurlijke keuzes, het beleid en de werkzaamheden van het hoogheemraadschap kunnen rekenen op een groot draagvlak bij de inwoners en relaties in Noord-Holland. Partners en burgers kennen het hoogheemraadschap, zien het als de deskundige waterbeheerder in Noord-Holland en vertrouwen erop voor hun veiligheid. Het streven is om de klanttevredenheid met een halve punt te verhogen: bij burgers naar een 7,5 en bij relaties naar een 7 in het jaar 2012.

7.1.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap maakt in het bestuurlijke besluitvormingsproces strategische keuzes op een rechtmatige, integere en doelmatige manier en behartigt de belangen van de ingelanden. Het bestuur en het ambtelijke apparaat weten wat er leeft bij de burgers en relaties. De communicatie met deze partijen is proactief en gericht op samenwerking. Daarnaast wordt gewerkt aan het vergroten van de naams- en taakbekendheid en het realiseren van het gewenste profiel: een graag geziene deskundige partner die slagvaardig en klantgericht opereert. Een haalbaar streven is dat in 2012 minstens 45% van de inwoners bekend is met de naam van het hoogheemraadschap en minstens 35% van de inwoners bekend is met de eerste drie kerntaken: waterveiligheid, voldoende water en schoon water.

7.1.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2011 doen?

Bestuur

De ontwikkelingen rondom Operatie Storm², de discussie over de positie en het bestaansrecht van waterschappen en de keuzes in het kader van het Deltaprogramma³ slokken veel aandacht op van het bestuur van het hoogheemraadschap. Als gevolg van Operatie Storm moet het hoogheemraadschap een aandeel leveren in de landelijke besparingen van € 100 miljoen. Het landelijke Deltaprogramma wordt onder leiding van de Deltacommissaris ontwikkeld. Om dit te faciliteren wordt in 2011 een Deltavisie voor het hoogheemraadschap afgerond. Bestuurlijke keuzes zijn daarbij aan de orde.

Verdergaande samenwerking met de gemeenten in de waterketen en op het gebied van belastingheffing vragen de aandacht. Vanaf 2011 worden voorbereidingen getroffen voor het houden van waterschapsverkiezingen in 2012. Mogelijk vindt door een wetwijziging een verschuiving plaats van directe naar indirecte verkiezingen.

² Operatie Storm is een landelijke waterschapsactie, gericht op verdere vergroting van doelmatigheid en rationaliteit in het waterbeheer, met als concreet doel: verlichting van de rijksbegroting zonder de lasten te laten stijgen en vermindering van de bestuurlijke drukte.

³ Het Deltaprogramma gaat over de lange termijnveiligheid van Nederland en de zoetwatervoorziening en vloeit voort uit het advies van de commissie Veerman (2008). Het programma bevat maatregelen en voorzieningen voor de waterveiligheid en zoetwatervoorziening, inclusief de planning daarvan en een (globale) raming van de kosten. De deltacommissaris is de regeringscommissaris die het Deltaprogramma moet opstellen, actualiseren en (laten) uitvoeren voor het kabinet.

Publiek

Het streven is om de bekendheid van het publiek met de naam en de taken van het hoogheemraadschap te verhogen en het profiel van dé waterdeskundige in Noord-Holland te realiseren. Het centrale inhoudelijke thema in de communicatie richting de inwoners is 'samenwerken aan de veiligheid in Noord-Holland'. Het klimaat verandert: de zeespiegel stijgt en de bodem daalt. Het hoogheemraadschap nodigt alle belanghebbenden uit om mee te werken aan het Deltavisie voor Noord-Holland.

De belangrijkste communicatie met inwoners is de doelgroepspecifieke communicatie rond het beleid en de werkzaamheden van het hoogheemraadschap, vooral gericht op het realiseren van draagvlak. Wanneer het hoogheemraadschap in een gebied aan de slag gaat, is de burger geïnteresseerd in informatie over het hoogheemraadschap. Bij deze gelegenheden wordt de burger er zo veel mogelijk bij betrokken en geïnformeerd.

De intensiteit van de externe communicatie neemt toe. In de eerste fase, in 2009, werd low profile gewerkt aan het realiseren van de gewenste positie en lag vooral de nadruk op de interne communicatie. 2010 is een overgangsjaar. Vanaf 2011 neemt de communicatie naar buiten toe, met het hoogtepunt in het verkiezingsjaar 2012.

7.1.4 Wat gaan bestuur en externe communicatie in 2011 kosten?

Exploitatiekosten

Exploitatielasten		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)		2009	2010	2011
Bestuur en externe communicatie	Externe kosten	1,9	2,2	2,5
	Externe opbrengsten	-1,9	-0,9	-0,9
	Kapitaallasten	0,7	0,7	0,6
	Voorzieningen	-	-	-
	Interne kosten	2,6	3,2	3,2
	Onvoorzien	-	-	0,1
	Totaal excl. reserves	3,3	5,2	5,5
	Reserves	-	-	-
	Totaal incl. reserves	3,3	5,2	5,5

Beheerinvesteringen

Investeringsvolumes (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie	Begroting	
		2009	2010	2011
Bestuur en externe communicatie	Uitgaven	-0,2	-	0,3
	Inkomsten	-	-	-
	Totaal	-0,2	-	0,3

7.2 Heffing en invordering

7.2.1 Doelstelling

Belastinggelden worden op maatschappelijk verantwoorde wijze geheven en geïnd.

7.2.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap krijgt op een transparante en efficiënte manier de beschikking over de middelen die nodig zijn voor de uitvoering van zijn taken. Daarom wordt het belastingproces verder geoptimaliseerd: de diverse belastingsoorten worden transparant en tegen de laagst mogelijke kosten geheven en geïnd. Door samenwerking met gemeenten kunnen de kosten voor belastingheffing verder worden verlaagd.

7.2.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2011 doen?

Het hoogheemraadschap breidt de samenwerking op belastinggebied uit door meer op te trekken met gemeenten. Afhankelijk van het resultaat van het in 2010 gestarte onderzoek naar de uitbreiding van de bestaande samenwerking, wordt in 2011 verdere samenwerking voorbereid.

De belastingaanslagen worden voor burger en bedrijf zo gemakkelijk mogelijk gemaakt. Waar mogelijk worden alle waterschapsaanslagen in één belastingbiljet opgenomen. Er wordt een digitale balie ingevoerd waarmee de burger zo veel mogelijk elektronisch met het hoogheemraadschap kan communiceren over zijn belastingaanslag en de afwikkeling daarvan.

Werkprocessen binnen de belastingketen worden verder gestroomlijnd om de kosten te reduceren en de kwaliteit van de aanslagen te verbeteren.

7.2.4 Wat gaan heffing en invordering in 2011 kosten?

Exploitatiekosten

Exploitatielasten		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)			2009	2010
Heffing en invordering	Externe kosten	4,0	3,4	3,9
	Externe opbrengsten	-173,2	-182,7	-189,9
	Kapitaallasten	0,4	0,4	0,3
	Voorzieningen	-	-	-
	Interne kosten	4,4	5,0	5,6
	Onvoorzien	-	-	0,1
	Totaal excl. reserves	-164,4	-173,9	-180,0
	Reserves	-	-	-
	Totaal incl. reserves	-164,4	-173,9	-180,0

Beheerinvesteringen

Investeringsvolumes (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie	Begroting	
		2009	2010	2011
Heffing en invordering	Uitgaven	0,1	-	-
	Inkomsten	-	-	-
	Totaal	0,1	-	-

7.3 Organisatie en bedrijfsondersteuning

7.3.1 Doelstelling

Zorgen voor een doelmatige en doeltreffende ambtelijke organisatie die het bestuur optimaal bedient bij het bereiken van de doelstellingen.

7.3.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap is een professionele en resultaatgerichte organisatie met een doelmatige en doeltreffende bedrijfsvoering. Het hoogheemraadschap ontwikkelt de juiste ondersteunende instrumenten en zorgt voor een interne bedrijfscultuur die past bij de doelstelling.

Een belangrijk moment in 2011 is het betrekken van het nieuwe kantoor. De centrale huisvesting zal de doelmatigheid en doeltreffendheid van de organisatie zeer ten goede komen.

7.3.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2011 doen?

Management

Het hoogheemraadschap werkt aan een daadkrachtig en resultaatgericht management. Jaarlijks wordt een plan gemaakt dat afgeleid is van het meerjarenplan. Dit vormt de opdracht voor de ambtelijke organisatie. De sturing in de organisatie op het realiseren van de jaarplannen is gebaseerd op de waardeketen (elke stap voegt iets toe) en op de integrale voorbereiding en besluitvorming. De sturende en steunende rol van het management hierbij wordt ontwikkeld met een doorlopend traject van periodieke bijeenkomsten en interne seminars en trainingen, waaraan het gehele management verplicht deelneemt. De nadruk ligt steeds op de verbetering van de kwaliteit van de werkprocessen en op projectmatig werken.

Organisatie

De in 2006 ingezette reorganisatie is succesvol afgerond. In 2011 krijgt het optimaliseren van de onderlinge samenwerking aandacht. De toenemende omvang van de programma's en projecten van het hoogheemraadschap stelt extra eisen aan de deskundigheid van de organisatie, met name op het gebied van project- en contractmanagement, inkoop, kennis en strategie. Daarnaast worden in 2011 maatregelen genomen om de publieksgerichtheid en publieksvriendelijkheid te vergroten.

Huisvesting

In maart 2008 heeft het algemeen bestuur het besluit goedgekeurd om voor een totaalbudget van maximaal € 45 miljoen de nieuwe centrale huisvesting in Heerhugowaard te bouwen. Het hoogheemraadschap wil als organisatie de komende jaren procesgerichter en efficiënter worden. Dat betekent de implementatie van een kantoorconcept dat aansluit bij de gewenste cultuuraspecten en is gericht op communicatie, samenwerking en verhoging van efficiëntie. In het eerste kwartaal van 2011 wordt het nieuwe gebouw opgeleverd. In 2011 is veel aandacht voor het inrichten en inregelen van het nieuwe gebouw (gebouwinstallaties, klimaat).

De kantoren in Edam en Hoorn worden in 2011 buiten gebruik gesteld en (zo mogelijk) aansluitend overgedragen aan nieuwe eigenaren.

In de periode 2010-2011 wordt het stoomgemaal Vier Noorder Koggen gerestaureerd. In 2011 wordt voor dit gebouw een beheerplan opgesteld.

Interne faciliteiten

De informatievoorziening wordt opnieuw ingericht voor de invoering van het kantoorconcept in het nieuwe centrale kantoor, maar ook om te voldoen aan de wettelijke voorschriften op het gebied van digitale duurzaamheid. Een meerjarig programma moet ervoor zorgen dat:

- informatie werkplekonafhankelijk digitaal beschikbaar is om de werkprocessen te kunnen uitvoeren
- de informatievoorziening zodanig is ingericht dat wordt voldaan aan de voorwaarden van transparantie, toegankelijkheid, zorgvuldigheid en verantwoording.

In 2011 wordt een digitaal systeem ingevoerd dat samenwerken, kennis delen en projectmatig werken mogelijk maakt en plaats- en tijdonafhankelijk werken optimaal ondersteunt.

Informatie- en communicatietechnologie

De inzet van informatie- en communicatietechnologie en van documentaire informatievoorziening is toegespitst op het faciliteren en vervolmaken van het werken in het nieuwe centrale kantoor. Hiervoor zijn drie meerjarige programma's opgezet:

- een nieuwe technische infrastructuur in de nieuwbouw
- zorg dragen voor zo veel mogelijk digitale informatie
- een nieuwe kantoorautomatiseringsomgeving in 2011, als opvolger van de bestaande Office 2000-omgeving.

In de eerste helft van 2011 worden deze programma's afgerond. Vanaf de tweede helft van het jaar wordt de aandacht verlegd naar intensivering van elektronische dienstverlening, waaronder het optimaliseren van de aansluiting op de landelijke basisregistraties, zoals die van de belastingdienst. Er wordt ook onderzoek gedaan naar de noodzaak van vervanging van een aantal grote informatiesystemen in de periode 2012-2014.

7.3.4 Wat gaat organisatie en bedrijfsondersteuning in 2011 kosten?

Exploitatiekosten

Exploitatielasten		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)		2009	2010	2011
Organisatie en bedrijfsondersteuning	Externe kosten	72,5	76,1	75,9
	Externe opbrengsten	-4,9	-4,4	-4,7
	Kapitaallasten	4,1	7,1	5,4
	Voorzieningen	0,9	-	-
	Interne inkomsten	-57,0	-64,4	-64,3
	Onvoorzien	-	1,0	0,2
	Totaal excl. reserves	15,6	15,4	12,5
	Reserves	-11,1	2,1	2,4
	Totaal incl. reserves	4,5	17,5	14,9

Beheerinvesteringen

Investeringsvolumes (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie	Begroting	
		2009	2010	2011
Organisatie en bedrijfsondersteuning	Uitgaven	5,5	40,7	15,6
	Inkomsten	-	-	-
	Totaal	5,5	40,7	15,6

7.4 Crisisbeheersing

7.4.1 Doelstelling

Een crisis wordt voorkomen of de gevolgen van een crisis worden zo veel mogelijk beperkt.

7.4.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

De crisisbeheersingsorganisatie van het hoogheemraadschap moet professioneel en slagvaardig zijn en blijven. Hiervoor beschikt het over een actueel crisisbeheersingsplan en actuele bestrijdingsplannen en draaiboeken voor onder andere waterveiligheid, wateroverlast en waterkwaliteit. Deze plannen worden jaarlijks geoefend met als doel het in stand houden en verbeteren van de crisisbeheersingsorganisatie.

Van een overheidsorganisatie als het hoogheemraadschap mag worden verwacht dat zij in staat is om onder crisissomstandigheden professioneel op te treden. De crisisbeheersingsorganisatie van het hoogheemraadschap is in staat om die maatregelen te nemen die verband houden met haar taken, om schade te voorkomen of de gevolgen van een incident, calamiteit, crisis of ramp tot een minimum te beperken. Om dit te bereiken blijft het hoogheemraadschap zich tot 2014 richten op de volgende onderwerpen:

- Planvorming
- Opleidingen en oefenprogramma's
- Het netwerk met de andere partners op- en uitbouwen
- Materiaal en materieel optimaliseren en onderhouden
- De informatievoorziening professionaliseren, onder andere netcentrisch werken⁴.

7.4.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2011 doen?

Opleiding en oefenen

Door opleidingen, trainingen, oefeningen en simulaties, maar ook door verbeteringen in de crisisbeheersingsorganisatie door te voeren, wil het hoogheemraadschap optimaal voorbereid zijn op de bestrijding van (de gevolgen van) incidenten, calamiteiten, crises en rampen. Ieder team in de crisisbeheersingsorganisatie krijgt jaarlijks minimaal één keer een training, oefening of opleiding. Onderdeel is het oefenen van de bestrijdingsplannen.

Bestrijdingsplannen en draaiboeken

Bestrijdingsplannen en draaiboeken moeten telkens worden geactualiseerd. De invoering van de Waterwet, de Wet veiligheidsregio's per 1 oktober 2010 (vermoedelijk) en een naar aanleiding daarvan aangepast Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijding Procedure (GRIP-regeling) bij de veiligheidsregio's, vraagt een aanpassing van het crisisbeheersingsplan. Daarna worden de bestrijdingsplannen en draaiboeken worden aangepast aan het gewijzigde crisisbeheersingsplan. In 2011 wordt een draaiboek opgesteld voor de primaire keringen langs het Noordzeekanaal. In 2010 is een draaiboek Compartimentering⁵ opgesteld, dat uitgaat van de huidige mogelijkheden tot compartimentering. Vanaf 2011 wordt onderzocht wat de gewenste mogelijkheden tot compartimentering zijn, rekening houdend met veiligheidsnormen en klimatologische ontwikkelingen.

⁴ Door het proces van informatievoorziening en -distributie anders in te richten (*techniek én verwerking*) ontstaat gelijktijdig en over alle lagen van de crisisbeheersingsorganisatie een actueel beeld van de feitelijke situatie. Dit maakt het mogelijk dat op alle niveaus binnen de crisisbeheersingsorganisatie beter invulling gegeven kan worden aan de respectievelijke verantwoordelijkheden en bevoegdheden.

⁵ Het doel van compartimentering is het afschermen van gebiedsdelen, waardoor de gevolgen van wateroverlast en overstroming worden beperkt.

Materiaal en materieel

Jaarlijks wordt het noodmateriaal en -materieel geïnventariseerd. Speciale aandacht krijgt de beschikbaarheid van noodpompen.

Informatie- en communicatievoorziening en netcentrisch werken

Studies, experimenten en ervaringen laten zien dat de effectiviteit van de hulpverlening gebaat is bij een goede informatievoorziening. Netcentrisch werken moet ervoor zorgen dat de juiste informatie, in de juiste vorm, voor de juiste gebruikers beschikbaar is. Verwacht wordt dat in Nederland een landelijk netcentrische systeem voor de overheid wordt ingevoerd. Dit leidt dan tot de aanschaf van software en licenties.

Om ook onder bijzondere omstandigheden te kunnen blijven communiceren, zijn in 2009 satelliettelefoons aangeschaft. Nieuwe ontwikkelingen op het gebied van crisiscommunicatiemiddelen worden nauwlettend gevolgd.

Het hoogheemraadschap verzorgt presentaties bij externe partners, waarbij de crisisbeheersingsorganisatie wordt uitgelegd en raakvlakken met externe partners worden aangegeven.

Specifiek voor overstromingsdreiging is het Hoogwater Informatiesysteem (HIS) belangrijk voor de informatie en communicatie. Het systeem is gevuld met een groot aantal scenario's die de potentiële gevolgen van een overstroming vanuit zee, de meren en de boezem beschrijven. Het informatiesysteem wordt in toenemende mate toegepast bij zowel calamiteitenoefeningen als beleidsmatige vraagstukken zoals compartimentering van de boezem, kosten-baten-afwegingen voor het HWBP en risicoberekeningen. Ook in 2011 wordt het informatiesysteem uitgebreid met nieuwe scenario's. Met het ontwikkelprogramma 3Di Waterbeheer kan beter en sneller worden gesimuleerd en vindt interactieve scenariovorming plaats.

Zelfredzaamheid

In navolging van de landelijke overheid wil het hoogheemraadschap aandacht besteden aan de zelfredzaamheid van burgers in het beheersgebied. Het hoogheemraadschap kan immers niet in alle omstandigheden een incident, calamiteit, ramp of crisis voorkomen. Hiervoor wordt in 2011 een communicatiestrategie ontwikkeld, samen met bestuurlijke partners.

7.4.4 Wat gaat crisisbeheersing in 2011 kosten?

Exploitatiekosten

Exploitatielasten		Realisatie		Begroting		
(bedragen x € 1 miljoen)		2009	2010	2011		
Crisisbeheersing	Externe kosten	0,1	0,1	0,1		
	Externe opbrengsten	-	-	-		
	Kapitaallasten	0,1	0,1	0,1		
	Voorzieningen					
	Interne kosten	0,3	0,4	0,5		
	Onvoorzien					
	Totaal excl. reserves		0,5	0,6	0,7	
	Reserves		-	-	-	
	Totaal incl. reserves	0,5	0,6	0,7		

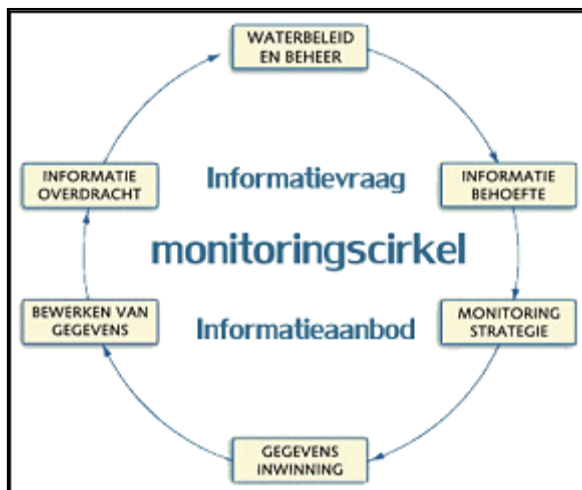
Beheerinvesteringen

Investeringsvolumes (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie	Begroting	2011
		2009	2010	
Crisisbeheersing	Uitgaven	0,1	0,3	-
	Inkomsten	-	-	-
	Totaal	0,1	0,3	-

7.5 Monitoring van het watersysteem

7.5.1 Doelstelling

Het monitoren en modelleren van het watersysteem biedt ondersteuning aan beleid, planvorming, programmabureau en uitvoeringstaken, zodat het watersysteem goed functioneert. Het hoogheemraadschap stelt vast wat de informatiebehoefte is, ontwerpt een strategie om aan deze behoefte te kunnen voldoen (meetprogramma's en scenariostudies), verricht metingen en stelt modellen op, verwerkt en beheert de gegevens en rapporteert hierover.

7.5.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap wil een goed functionerend monitoringsysteem en modellenbestand, waarbij informatievraag en informatieaanbod zo dicht mogelijk bij elkaar liggen. Daarmee kan het optimaal adviseren binnen de kerntaken op het gebied van waterkwaliteit, waterkwantiteit en veiligheid.

7.5.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2011 doen?

Het hoogheemraadschap stelt meetprogramma's en watersysteemmodellen op vanuit de informatiebehoefte en verricht onderzoek om zowel intern als extern te kunnen adviseren. Er wordt onderzocht wat de effecten zijn van de maatregelen voor de KRW. De KRW verplicht tot monitoring. Met behulp van waterkwantiteits- en kwaliteitsmodellering worden scenariostudies uitgevoerd en effecten van maatregelen bepaald. Om de modellen te verbeteren wordt steeds meer gebruikgemaakt van door monitoring verkregen gegevens. Bij het opstellen van waterbalansen bijvoorbeeld is al sprake van een vergaande integratie van meetgegevens en modelresultaten. Dit wordt in 2011 verder verbeterd.

Het hoogheemraadschap meet de chemische kwaliteit (stikstof, fosfaat, chloride, bestrijdingsmiddelen) en de biologische kwaliteit (planten, kleine waterdieren, algen, vissen) van oppervlaktewater. Verder wordt onderzocht of de zwemwateren aan de eisen voldoen.

Voor zowel waterkwantiteit als waterkwaliteit ontwikkelt het hoogheemraadschap informatiesystemen en applicaties om informatie beschikbaar te stellen, intern en extern.

Het uitvoeren van de onderzoeksprogramma's draagt bij aan het realiseren van de gewenste besparingen binnen de beleidsprogramma's Schoon water en Voldoende water.

Het hoogheemraadschap neemt deel aan het ontwikkelprogramma 3Di Waterbeheer. Hiermee wordt het waterbeheer doelmatiger uitgevoerd en een bijdrage geleverd aan de crisisbeheersing.

7.5.4 Wat gaat monitoring van het watersysteem in 2011 kosten?

De kosten voor de monitoring zijn opgenomen in de beheerkosten van de effecten Waterveiligheid, Schoon water en Voldoende water.

8 Maatschappelijk verantwoord ondernemen (mvo)

8.1 Indicatoren mvo

Effect	Resultaten	Prestaties
Maatschappelijk verantwoordelijke organisatie	Het hoogheemraadschap gaat verantwoordelijk om met mensen	Het hoogheemraadschap betreft zijn omgeving actief bij zijn taakuitvoering
		Het hoogheemraadschap is service- en publieksgericht
		Het hoogheemraadschap is een goede werkgever
	Het hoogheemraadschap voelt zich verantwoordelijk voor het milieu	Het hoogheemraadschap behaalt de doelstellingen uit het milieu- en klimaatbeleid
	Het hoogheemraadschap staat voor optimale uitvoering van zijn taken	Het hoogheemraadschap wordt erkend als een betrouwbare organisatie
		Het hoogheemraadschap is doelmatig en doeltreffend

8.2 Mensen

8.2.1 Doelstelling

Het hoogheemraadschap gaat verantwoordelijk om met mensen.

8.2.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap betreft zijn omgeving actief bij zijn taakuitvoering, is servicegericht en een goede werkgever.

8.2.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2011 doen?

Samenwerking

Het hoogheemraadschap wil zo veel mogelijk samenwerken met andere overheden en belanghebbenden bij het ontwikkelen van beleid, het maken van plannen en het uitvoeren van zijn werkzaamheden. Uitgangspunten bij de samenwerking zijn de eigen taken en de verantwoordelijkheden (waaronder rechtmatigheid) van de verschillende partners. Afspraken tussen gemeenten en het waterschap worden vastgelegd in waterplannen en afvalwaterakkoorden.

Relaties

In de loop van 2011 start de implementatie van een organisatiebreed relatiebeheersysteem, zodat de interne uitwisseling van informatie over relaties optimaal gaat verlopen. Hierbij streeft het hoogheemraadschap naar een verdere professionalisering van relatiemanagement. Het hoogheemraadschap is toegankelijk en bereikbaar voor de belanghebbenden. In 2011 wordt een digitale balie gerealiseerd voor de belastingheffing en -invordering.

Periodiek worden burgers en bedrijven geïnformeerd over de activiteiten van de organisatie, mede in het kader van (wettelijke) inspraakprocedures. Dit leidt ertoe dat burgers en bedrijven hun tevredenheid

waarderen met een rapportcijfer van minimaal een 7,5. De waardering door relaties moet in 2012 minimaal een 7 bedragen. Hiervoor wordt in 2011 een actieprogramma opgesteld naar aanleiding van de resultaten van het klanttevredenheidsonderzoek onder burgers en relaties uit 2010.

Buitenlandbeleid

De waterschappen en de Unie van Waterschappen hebben zich gecommitteerd aan de Millennium Development Goals (MDG's) van de Verenigde Naties en aan het Schokland WASH Akkoord. Het hoogheemraadschap participeert daarom in een project in Nicaragua. Behalve op sanitatie richt dit project zich op de bestrijding van kusterosie. Het hoogheemraadschap stelt daarvoor, vanuit Nederland, kennis beschikbaar.

Ongeveer 70% van de beheerproducten van de waterschappen is gerelateerd aan Europese regelgeving. Bureau Brussel van de Unie van Waterschappen zorgt voor een nauwe betrokkenheid bij Europa. Dit vergroot de kansen op beleidsbeïnvloeding op Europese projectsubsidies en minimaliseert de risico's van boetes, het vernietigen van besluiten en extra aanbestedingsprocedures. Via het Europese project Skills Integration and New Technologies (SKINT) wordt kennis verkregen en versterkt het hoogheemraadschap zijn kennisnetwerk.

Personeel

Om kwalitatief en kwantitatief voldoende medewerkers te werven profileert het hoogheemraadschap zich als aantrekkelijke werkgever. Om de medewerkers te behouden zorgt het hoogheemraadschap voor mogelijkheden tot ontplooiing, met interessant en maatschappelijk relevant werk.

In 2009 heeft het hoogheemraadschap de nota Strategisch Personeelsbeleid 2009-2012 vastgesteld. Met dit beleid wil het hoogheemraadschap personeelsinstrumenten zodanig inzetten dat de factor personeel optimaal bijdraagt aan het behalen van de organisatiedoelstellingen.

De dominante thema's voor het strategisch personeelbeleid zijn:

- strategische formatie- en personeelsplanning
- profilering als aantrekkelijke werkgever
- loopbaanontwikkeling, opleiding en mobiliteit.

In 2010 is een visie en kader voor de strategische formatie- en personeelsplanning ontwikkeld. Verwacht wordt dat begin 2011 de benodigde capaciteit voor het personeelsbestand op middellange termijn is vastgesteld, zowel kwantitatief als kwalitatief. Verder is dan de huidige capaciteit in kaart gebracht door middel van een personeelsscan. Deze wordt getoetst aan de streefcapaciteit. Hieruit volgt een actieplan voor de inzet van personeelsinstrumenten, gericht op instroom, doorstroom en uitstroom.

Verder worden in 2011 de volgende zaken uitgevoerd:

- De verbeteracties naar aanleiding van het medewerkerstevredenheidsonderzoek 2009 (MTO) worden verder uitgevoerd.
- Er wordt een kwalitatief goede huisvesting gerealiseerd.
- Er worden een kwalitatief goede automatisering en informatievoorziening gerealiseerd
- De arbeidsmarktcommunicatie krijgt aandacht, om het hoogheemraadschap te profileren als een aantrekkelijke werkgever.
- het hrm-beleid wordt aangevuld met het diversiteitsbeleid.

8.3 Milieu en klimaat

8.3.1 Doelstelling

Het hoogheemraadschap voelt zich verantwoordelijk voor het milieu.

8.3.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap behaalt de doelstellingen uit het milieu- en klimaatbeleid

8.3.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2011 doen?

Milieu- en klimaatbeleid

In 2010 hebben het Rijk en de Unie van Waterschappen een klimaatakkoord ondertekend. Dit sectorbrede convenant brengt samenhang in de ambities en doelstellingen rond klimaat en duurzaamheid. Een aantal doelstellingen uit het klimaatakkoord komt overeen met de doelstellingen in de nota Milieu- en Klimaatbeleid 2009-2012 van het hoogheemraadschap. Op sommige punten betekent het Klimaatakkoord een aanscherping ten opzichte van deze nota.

Voor de lange termijn (2050) wordt gestreefd naar een energieneutrale waterschapssector. De nieuwe doelstellingen uit het klimaatakkoord liggen veelal verder in de tijd. Bij de heroverweging van het beleid in 2012 wordt bekeken hoe de doelstellingen uit het klimaatakkoord een plaats kunnen krijgen in het eigen beleid.

Als uitwerking van het milieu- en klimaatbeleid 2009-2012 is een Milieuactieprogramma opgesteld. In 2011 worden acties uit het Milieuactieprogramma uitgevoerd. Bij de uitvoering en verdere bepaling van de prioriteiten van de milieuactiviteiten wordt rekening gehouden met het klimaatakkoord. Het Milieuactieprogramma omvat o.m. de volgende thema's.

Biomassa, energiewinning en energieverbruik

Het hoogheemraadschap levert een bijdrage aan de productie van groene energie door zijn biomassastromen om te zetten in groene energie, als het energierendement positief is. Terreinen en objecten van het hoogheemraadschap kunnen worden gebruikt voor duurzame energiewinning, eventueel met of door derden. Tot 2020 wordt ieder jaar gemiddeld 2% minder energie verbruikt. In 2020 is het aandeel duurzame energie, afkomstig van hernieuwbare energiebronnen, 20% van het totale verbruik. Om deze doelen te bereiken wordt een energie-inkoopgroep ingesteld.

In 2011 wordt het nieuwe kantoor in Heerhugowaard betrokken. De energievoorziening van het gebouw en het computercentrum zijn energiezuinig ontworpen.

Duurzaam bouwen

In 2011 zijn er bijgestelde ontwerp- en bouwrichtlijnen voor peilregulerende werken, voor de waterketen en voor waterkeringen. Hierin zijn maatregelen op het gebied van landschap, natuur, cultuur en archeologie meegenomen, maar ook duurzaamheid, verminderd gebruik van fossiele brandstoffen, afvalbeperking et cetera. Bestekken en aanbestedingsdocumenten worden gecontroleerd op aspecten van duurzaam bouwen.

Transport

Het hoogheemraadschap vermindert het gebruik van fossiele brandstoffen voor transportdoeleinden. Thuiswerken en het maken van dienstreizen met het openbaar vervoer worden gestimuleerd.

Chemicaliëngebruik

Het hoogheemraadschap vermindert het gebruik van chemicaliën door zijn zuiveringsproces te optimaliseren. Installaties worden streng gestuurd op chemicaliëndosering. Nieuwe rwzi's werken volgens de methode van biologische fosfaatverwijdering, waarbij geen chemicaliën worden gebruikt. De sinds 2006 ingevoerde preventieve gladheidbestrijding volgens de natzoutmethode wordt voortgezet en de gebruikte hoeveelheid strooizout wordt verder teruggedrongen.

Afval

Het hoogheemraadschap zorgt ervoor dat er zo weinig mogelijk afval ontstaat. Bij de verwerking van afval mag het milieu zo min mogelijk schade oplopen. Door duurzaam in te kopen wordt hieraan een bijdrage geleverd.

Duurzaam inkopen

Het hoogheemraadschap koopt voor 75% duurzaam in en maakt daarbij gebruik van de criteria zoals vastgesteld door Agentschap NL (voorheen SenterNovem).

Meewegen milieubelang

Het hoogheemraadschap weegt het milieubelang mee bij de (voorbereiding van de) besluitvorming. Het milieubelang vormt een wezenlijke component in het besluitvormingsproces. Bestuursvoorstellen worden hierop getoetst voordat ze aan het bestuur worden voorgelegd.

Bewustwording en gedrag

De medewerkers van het hoogheemraadschap handelen milieu- en klimaatbewust. Milieu-informatie is beschikbaar via internet en wordt op verzoek beschikbaar gesteld.

Het halen van de milieudoelstellingen wordt gerealiseerd door grote en kleine aanpassingen in het dagelijks werk van het hoogheemraadschap. In het collegeprogramma 2009-2012 is 0,5% van de geraamde lastenopbrengst specifiek bestemd voor de beperking van energieverbruik en CO₂-emissie. Het gaat hierbij om maatregelen die buiten het normale traject van investeringswerken vallen.

8.4 Doelmatigheid

8.4.1 Doelstelling

Het hoogheemraadschap staat voor een optimale uitvoering van zijn taken.

8.4.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap heeft een stabiele financiële positie met een gelijkmatige ontwikkeling van de lastendruk. Veranderingen in beleid (nieuwe programma's), opgelegde bezuinigingen door het Rijk en/of de provincie, inflatie (waaronder stijgende energiekosten) of calamiteiten kunnen ervoor zorgen dat de uitgaven en inkomsten van het hoogheemraadschap minder in balans zijn. Door in een vroegtijdig stadium op deze veranderingen in te spelen, kunnen grote schommelingen in de lastendruk worden voorkomen.

8.4.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2011 doen?

Het hoogheemraadschap wordt erkend als een betrouwbare organisatie

Het hoogheemraadschap handelt integer (volgens protocol) en is transparant. Zijn vertegenwoordigers spreken met één mond en komen de afspraken na. In werkoverleg en personeelsgesprekken is veel aandacht voor houding en gedrag.

Door de invoering van een digitale balie kan de burger makkelijker met het hoogheemraadschap communiceren over zijn belastingaanslag en de afwikkeling daarvan. Het is belangrijk dat de belastingaanslag de burger inzicht geeft in de reden van de aanslag, het tarief en de hoogte van de aanslag. De aanslag is zodanig opgesteld dat deze geen vragen oproept. Er is een verbeterplan opgesteld om dit doel te bereiken. In 2011 worden de in dit plan opgenomen acties uitgevoerd.

Het hoogheemraadschap is doelmatig en doeltreffend

Het hoogheemraadschap is kostenbewust en denkt daarbij toekomstgericht. Er is sprake van een omslag in het kostenbewustzijn: de technische beste oplossing hoeft niet altijd de maatschappelijk beste oplossing te zijn. Het hoogheemraadschap zoekt naar een nieuw evenwicht tussen kosten en resultaten. Het kostenbewustzijn wordt ontwikkeld met actiepunten, zoals strak budgetbeheer, rationeel beheer (asset management)⁶ en verdere ontwikkeling van het inkoopbeleid.

Waterschappen zijn verplicht onderzoek te doen naar doelmatigheid en doeltreffendheid en ervoor te zorgen dat het beheer van de financiële organisatie aantoonbaar rechtmatig wordt ingericht. Met de planning & control-cyclus wordt verantwoording afgelegd over het bereiken van de beoogde resultaten en prestaties. Naast beoordeling van de rechtmatigheid door een externe accountant vindt onderzoek van doelmatigheid en doeltreffendheid plaats door de Rekenkamercommissie van het hoogheemraadschap. Deze is een toetsingsinstrument van het algemeen bestuur. Daarnaast toetst de organisatie intern de bedrijfsvoering door middel van beheerplannen en (operational) audits.

⁶ Asset management (als onderdeel van Product lifecycle management) is het ontplooiën van activiteiten in alle levensfasen van bedrijfsmiddelen, zoals een brug, weg of gemaal (van de eerste behoeftebepaling tot en met de buitengebruikstelling). Het doel is het voldoen aan de functionele eisen die de huidige en toekomstige gebruikers stellen. Dit gebeurt kosteneffectief en met inachtneming van wet- en regelgeving.

9 Financieel beleid

9.1.1 Doelstelling

Het hoogheemraadschap heeft een stabiele financiële positie. De belastingdruk ontwikkelt zich gelijkmatig.

9.1.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Beleidswijzigingen, inflatie en calamiteiten kunnen ervoor zorgen dat de financiële huishouding van het hoogheemraadschap verstoord wordt. Door in een vroegtijdig stadium op veranderingen te anticiperen, worden grote schommelingen in de lastendruk voorkomen.

Ontwikkeling exploitatie en investeringen

Het Meerjarenplan 2011-2014 geeft aan de hand van de verwachte kostenontwikkeling een beeld van de totale begrotingsomvang. Daarbij zijn keuzes gemaakt om de toename van de belastingdruk evenwichtig te verdelen over de komende jaren.

In deze begroting zijn de financiële gevolgen van Operatie storm verwerkt. Door het activeren van de voorkosten van het Hoogwaterbeschermingsprogramma, kunnen de financiële gevolgen van Operatie Storm op korte termijn gedeeltelijk worden verzacht.

Financiële kadernota's

Aan de in de begroting wettelijk opgenomen verplichte paragrafen moeten kadernota's ten grondslag liggen. Met deze nota's geeft het algemeen bestuur aan over welke informatie het wil beschikken. Deze nota's zijn daarom een belangrijk instrument voor het algemeen bestuur om zijn informatiebehoefte aan het dagelijks bestuur aan te geven. De financiële kadernota's worden voorbereid door de ambtelijke organisatie en via het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur ter besluitvorming aangeboden. De constant veranderde omgeving maakt het nodig de nota's periodiek te herzien. In 2011 wordt het beleid voor investeringen en onderhoud van kapitaalgoederen geactualiseerd en aan het bestuur ter goedkeuring aangeboden. Ook wordt het beleid ten aanzien van reserves en voorzieningen geactualiseerd. Er is geen rekening gehouden met hieruit voortvloeiende financiële gevolgen.

Belastingdruk

Het collegeprogramma 2009-2012 vermeldt onder meer dat tot 2015 de totale jaarlijkse belastingdruk beperkt dient te blijven tot een maximale stijging van 4%. Met deze stijging zou de kostenontwikkeling door inflatie, het CO₂- en energiebeleid en de cao's moeten worden opgevangen. De ontwikkeling van de energieprijzen wordt buiten deze norm gehouden. Het meerjarenplan houdt aan dit uitgangspunt vast, met uitzondering van het jaar 2010. Het nakomen van afspraken met andere partijen, zoals het Rijk en de provincie, en een nauwkeurige afweging van temporisering en risico's, hebben het hoogheemraadschap gedwongen het uitgangspunt te corrigeren.

Voor de belastingdruk 2011 is, gelet op de kostenontwikkeling per waterschapstaak en de stand van de reserves, gekozen voor de volgende verhoging:

taak	2011 t.o.v. 2010
Watersysteemheffing	4%
Zuiveringsheffing	4%
Wegenheffing	4%

Ontwikkeling van het eigen vermogen

Het hoogheemraadschap heeft een solide basis. In de afgelopen jaren is het eigen vermogen vooral gestegen door incidentele baten, zoals grote dividenduitkeringen en bijdragen van derden. Een deel van het eigen vermogen is geormerkt: er zijn egalisatiereserves gecreëerd voor huisvesting en werven, erfpachtgronden en voor de wegen in Amsterdam-Noord.

Het totale eigen vermogen bedroeg begin 2010 € 83,3 miljoen. Dit bestaat uit een algemene reserve, bestemmingsreserves en egalisatiereserves. De algemene reserve is bedoeld voor calamiteiten met grote financiële gevolgen en bedroeg begin 2010 € 17,6 miljoen. De bestemmingsreserves per waterschapstaak (in totaal € 7,0 miljoen) zijn bedoeld om te voorkomen dat belastingtarieven jaar op jaar schommelen. Ook de egalisatiereserves hebben tariefegalitatie tot doel, maar richten zich op een specifiek doel (bijvoorbeeld het nieuwe kantoor, de erfpachtgronden en de wegen in Amsterdam-Noord) en op de (middel)lange termijn. De egalisatiereserves bedroegen begin 2010 € 58,7 miljoen. In de hoofdstukken 10, 11 en 14 zijn de verwachte mutaties in 2011 van de reserves opgenomen.

10 Weerstandsvermogen en risico's

Weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit

Het Besluit Begroting en Verantwoording Waterschappen (BBVW) schrijft voor dat de waterschappen in de begroting een verplichte paragraaf over het weerstandsvermogen opnemen waarin aandacht wordt besteed aan risicomanagement, reserves en voorzieningen. In september 2009 heeft het bestuur de kadernota risicomanagement vastgesteld, met daarin de doelstelling voor en uitgangspunten van het risicomanagement. Het beleid voor de onderdelen reserves en voorzieningen is door het bestuur vastgesteld in 2004. Een geactualiseerde nota reserves en voorzieningen wordt in het eerste kwartaal van 2011 aan het bestuur ter besluitvorming voorgelegd.

Eind 2010 is door middel van risicosimulatie opnieuw beoordeeld hoe hoog de weerstandscapaciteit van het hoogheemraadschap moet zijn. De uitkomsten hiervan worden meegenomen in de actualisatie van de nota Reserves en voorzieningen.

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen die de organisatie heeft om de risico's in financiële zin af te dekken. De uitkomst van een eerdere risicosimulatie in 2004 is dat het voor 95% zeker is dat alle geformuleerde risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van circa € 20 miljoen (prijspeil 2004). Dit is de benodigde weerstandscapaciteit.

De algemene reserve van het hoogheemraadschap is bedoeld om financiële calamiteiten te kunnen opvangen. Op 1 januari 2011 bedraagt de algemene reserve € 20,5 miljoen. Overigens worden de bestemmingsreserves niet aangemerkt als onderdeel van de beschikbare weerstandscapaciteit, want deze zijn bedoeld om schommelingen van de belastingtarieven per beheertaak zo veel mogelijk te beperken.

Sinds 2010 wordt risicomanagement structureel toegepast binnen de organisatie. Bij bestuurlijke besluitvorming worden de risico's expliciet vermeld, waarbij nadrukkelijk aandacht wordt besteed aan concrete maatregelen om risico's te beperken. Het jaar 2011 wordt gebruikt om het risicomanagement verder uit te bouwen door de beheermaatregelen te evalueren en schades te analyseren.

Het verwachte verloop van de algemene reserve over 2011 is als volgt (bedragen x € 1 miljoen):

Algemene reserve 01-01-2011	Vermeerderingen 2011		Verminderingen 2011	Algemene reserve 31-12-2011
	Rente	Stortingen		
20,5	0,2	2,8	-	23,5

Risico's

Het hoogheemraadschap hanteert voor het identificeren en kwantificeren van bedrijfsvoeringsrisico's een systematiek die het risico uitdrukt in kans op optreden vermenigvuldigd met het gevolg waarbij een onderscheid wordt gemaakt naar strategische, compliance of operationele gevolgen. Daarbij wordt - indien relevant - ook het financiële aspect meegewogen.

De systematiek is dan als volgt:

- Kans van optreden: 1 = incidenteel; minder dan 1x in een mensleven
2= middelgroot; minimaal 1 x in een mensenleven tot 1 keer per jaar
3= groot; 1x of meerdere malen per jaar
- Gevolg van optreden: 1= beperkt
2= middelgroot
3= omvangrijk

Dit levert een risicoscore op die tussen de 1 en 9 ligt. Het bepalen van de gevolgen van optreden is geen harde wetenschap, maar bestaat altijd uit het ontwikkelen van een logische onderbouwing van de score. Dit is vanzelfsprekend een leerproces waarin bestuur en ambtelijke organisatie al doende ervaring opbouwen.

De volgende stap is het bepalen van de mogelijke financiële gevolgen van het mogelijk optreden. De systematiek hierbij is:

- A= De maximale gevolgen zijn minder dan € 200.000
- B= De maximale gevolgen zijn tussen de € 200.000 en € 500.000
- C= De maximale gevolgen zijn meer dan € 500.000 en € 1.000.000
- D= De maximale gevolgen zijn meer dan € 1.000.000.

De gehanteerde bedragen lijken fors, maar moeten worden bezien in het licht dat het om een *mogelijke* gebeurtenis gaat.

In dit jaarplan zijn de strategische risico's met een score van 9 en/of financiële gevolgen groter dan € 1.000.000 opgenomen.

Risicogebeurtenis	Gevolgen	Risico score	Maximale financiële gevolgen*	Maatregelen
Slecht ontwerp en/of directievoering bij grootschalige projecten (> € 20 miljoen)	Extra kosten Gewenste kwaliteit wordt niet geleverd Onvoldoende efficiency Veiligheidsproblemen Milieuproblemen	6	€ 5.000.000	Opleiden medewerkers. Kennis over contractvorming delen. Goed uitgewerkte bestekken. Gerichte aanbestedingstrajecten voor adviseurdiensten
De begrote dividenduitkering van € 3 miljoen per jaar wordt niet uitbetaald door de Waterschapsbank	Een tekort op de begroting van 2011 en later, doordat de baten lager uitvallen dan begroot	3	€ 3.000.000	Als aandeelhouder aandringen op de begrote uitkering voor 2011. Voor 2012 deze post vroegtijdig meenemen in het begrotingsproces.
Persleidingbreuk: Door een lekkende leiding kan afvalwater niet naar de rwzi worden afgevoerd	Doordat aangevoerd afvalwater uit de gemeenten niet kan worden verwerkt, is overstort het gevolg	4	€ 2.500.000	Calamiteitenplan. Reservestelling. Als vervolgactie Velsen worden de knelpunten in de transportstelsels in kaart gebracht. Alle kruisingen met spoorwegen, snelwegen, tunnels en waterkeringen staan nu op tekening. In de komende periode wordt onderzocht hoe hiermee om te gaan en wat de kosten zijn om dit op te lossen.

Risicogebeurtenis	Gevolgen	Risico score	Maximale financiële gevolgen*	Maatregelen
Er treedt extra vertraging op bij de ontwikkeling van de nieuwe werf op het terrein van de rwzi Beemster	Bij vertraging moet de werf in Kwadijk tijdelijk in gebruik worden gehouden, wat leidt tot extra kosten om aan de wet- en regelgeving voor arbeidsomstandigheden en milieu te voldoen. Bouw wordt niet toegestaan op de locatie rwzi Beemster, waardoor een andere locatie moet worden gezocht in de omgeving van de Beemster	6	€ 2.000.000	Er wordt een bestuursvoorstel voorbereid.
Problemen bij het uitvoeren van de samenwerkingsovereenkomst Wormer- en Jisperveld (baggeren 2e fase)	Budgetoverschrijdingen op de deelprojecten baggerwerkzaamheden, procesmanagement, communicatie en een deel van het onderzoek Het gevolg is milieuschade	2	€ 1.800.000	Kwalitatief en kwantitatief onderzoek om herhaling van problemen uit de eerste fase van het project te voorkomen. Aanbesteding via Design & Constructbestek, waardoor de risico's bij andere partijen worden gelegd.
Hoogwaterbeschermingsprogramma: Er komt voor het HWBP geen geld bij op de rijksbegroting, waardoor vanaf 2010 geen subsidiebeschikkingen meer worden afgegeven	De waterschappen krijgen door de huidige bezuinigingsronde bij de overheid een taakstellend budget opgelegd voor de uitvoering van het HWBP, waardoor dit niet meer 100% wordt gesubsidieerd	9	€ 1.500.000	Sturen op de verwachting binnen de organisatie dat 100% financiering in de toekomst niet meer aan de orde is. Binnen het programma sturen op het hanteren van de randvoorwaarden uit de subsidieregeling (sober en doelmatig), op een gedegen onderbouwing van het voorkeursalternatief, op het tijdig en volledig aanvragen van subsidievoorschotten en, indien aan de orde, het tijdig aanvragen van aangepaste subsidiebeschikkingen.
Hoogwaterbeschermingsprogramma: Complexiteit van de besluitvorming/onenigheid over voorkeursalternatief of versterkingsplan tussen de verschillende partijen (Rijk, provincie, HHNK en regio)	Einddatum programma wordt niet gehaald, imagoschade	6	€ 1.500.000	Een goede procesregie op ontwerpen. Meer tijd nemen in de planning voor de voorbereiding van het besluitvormingsproces.

Risicogebeurtenis	Gevolgen	Risico score	Maximale financiële gevolgen*	Maatregelen
Hoogwaterbeschermingsprogramma komt niet in control	Doelstellingen worden niet gehaald in termen van kwaliteit, tijd en financiën	6	€ 1.500.000	Een hernieuwd programmaplan op basis van nieuwe aanpak van programmatisch werken. Een audit uitvoeren op de programma- en projectbeheersing, met specifieke aandacht voor risicobeheersing, plannen en ramingen. Meer capaciteit en competenties beschikbaar stellen voor de project- en programmabeheersing.
Hoogwaterbeschermingsprogramma: Bij projecten van het HWBP wordt het voorkeustraject of versterkingsplan onvoldoende onderbouwd in relatie tot de Natura 2000-wetgeving	Een negatief besluit bij de Raad van State, waardoor de proceduretijd veel langer wordt	3	€ 1.500.000	Samenwerken met andere organisaties die meer ervaring hebben. Zorgen voor goede contacten en medewerking van o.a. LNV, provincie en vergunningverlenende organisaties. Gezaghebbende personen en specialisten inschakelen voor het opzetten en invullen van het beoordelingskader voor de vergunningverlening.
Hoogwaterbeschermingsprogramma en programma Verbetering boezemkades: Verleggen of vervangen van kabels en leidingen levert problemen op	Via de nadeelcompensatieregeling kunnen grote schadevergoedingen worden gevraagd Vervolgprojecten worden vertraagd of niet uitgevoerd	3	€ 1.500.000	Een procesbegeleider aanstellen die een goede samenwerking en communicatiestructuur opzet en een richtlijn ontwerpt voor samenwerking tussen partijen.
Programma Verbetering boezemkades: Het toepassen van de SSK-systematiek leidt tot nieuwe ramingen waardoor de doelstellingen om 65 km kade te verbeteren met een krediet van € 65 miljoen niet wordt gehaald	Het budget van € 65 miljoen is ontoereikend, waardoor niet duidelijk is hoeveel kilometer met het huidige budget kan worden verbeterd	2	€ 1.500.000	Per project vier keer een SSK-raming maken, waarbij de betrouwbaarheid binnen 1,5 jaar groeit van 50 naar 85%. Wanneer blijkt dat het budget niet toereikend is, worden projecten voor aanbesteding stilgelegd.
Een gemeente levert meer afvalwater aan dan waarmee rekening is gehouden in het ontwerp van de rwzi	HHNK moet de capaciteit van het transportsysteem vergroten, waardoor de huidige investeringen versneld moeten worden afgeschreven Bij zware regelval kan overstort optreden met gevolgen voor het milieu	2	€ 1.100.000	Periodiek overleg met (vooral groei-)gemeenten. Bij de verkenning van de toekomstvisie voor de waterketen wordt het afstemmingsprobleem nader bekeken, met aandacht voor de juridische aspecten, zoals de verantwoordelijkheidsvraag.

Risicogebeurtenis	Gevolgen	Risico score	Maximale financiële gevolgen*	Maatregelen
Recente investeringswerken in de afvalwaterketen moeten worden aangepast als gevolg van de Kaderrichtlijn Water	Aanpassing werken om te voldoen aan de KRW	2	€ 1.100.000	De gevolgen van de KRW voor de afvalwaterketen worden in kaart gebracht; de verwachting is dat dit traject eind 2010 is afgerond.
De ontwikkeling rond het Waterschapshuis vormen een bron van zorg	Met name de bouw van de Overheidsdatabase en het belastingpakket (TAX-i) hebben potentiële financiële gevolgen. Deze zijn te splitsen in - enerzijds - kosten van een duurder systeem ten gevolge van de latere oplevering en meerwerk, en - anderzijds - schadeclaims	9	€ 450.000	In het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling (GR) erop aandringen dat de aansturing en uitvoering van de bestaande programma's prioriteit heeft. De leverancier is inmiddels in gebreke gesteld. HHNK stelt zich op het standpunt dat collega-waterschappen de claims voor vertraging niet bij de GR kunnen neerleggen.

* Volgens de door het hoogheemraadschap gehanteerde systematiek is het maximale financiële gevolg € 1.500.000. Als er ervaringsgegevens of betere ramingen voorhanden zijn, worden deze gegevens vermeld.

11 Waterschapsbelastingen

Belastingstelsel

Er worden vier belastingsoorten geheven:

- watersysteemheffing
- wegenheffing
- zuiveringsheffing
- verontreinigingsheffing.

De watersysteemheffing en de wegenheffing belasten de inwoners van het waterschap en de eigenaren van huizen, bedrijven en grond. De inwonerdichtheid van het waterschap bepaalt voor de watersysteemheffing het aandeel dat de inwoners in de kosten dragen. Voor de wegenheffing zijn de kosten van de wegen met een algemene verkeersfunctie bepalend voor het aandeel van de inwoners. De eigenaren brengen voor deze beide heffingen het resterende deel op. De economische waarde van hun bezittingen is de indicator van het belang dat deze groepen bij de taken hebben. De zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing worden geheven volgens het principe 'de vervuiler betaalt'.

Kwijtschelding

Als een belastingplichtige niet in staat is de aanslag waterschapsbelasting te betalen, kan hij kwijtschelding aanvragen. Dit is alleen mogelijk voor aanslagen waterschapsbelasting die betrekking hebben op de eigen woonruimte. Het hoogheemraadschap beoordeelt daarvoor de persoonlijke en financiële situatie van de belastingplichtige en bepaalt of deze in aanmerking komt voor kwijtschelding. Daarvoor worden de landelijk geldende kwijtscheldingsregels gehanteerd. Het hoogheemraadschap werkt bij de aanvraag en behandeling van kwijtscheldingsverzoeken samen met alle gemeenten boven het Noordzeekanaal, met uitzondering van Amsterdam, Den Helder, Langedijk, Velsen en Zaanstad.

Belastingtarieven

De berekening van de belastingtarieven 2011 is zichtbaar gemaakt in de volgende tabel. De belastingopbrengsten per categorie kunnen door afrondingsverschillen in beperkte mate afwijken van de begrote opbrengsten.

categorie	draagvlak 2011	belastingeenheid	tarief 2011	belastingopbrengst (bedragen x € 1.000)
<i>Zuiveringsheffing</i>				
Heffingseenheid	1.412.000	vervuilingseenheid (v.e.)	€ 54,54	77.010
Kwijtschelding	45.000	vervuilingseenheid (v.e.)	€ 54,54	-2.454
Totaal zuiveringsheffing				74.556
<i>Watersysteemheffing</i>				
Ingezetenen	460.000	wooneenheid	€ 77,29	35.553
Ongebouwd	113.300	hectare	€ 81,92	9.282
Ongebouwd verharde openbare wegen	12.000	hectare	€ 163,84	1.966
Ongebouwd buitendijks vrijafstromend	1.700	hectare	€ 20,48	35
Ongebouwd openbare wegen buitendijks vrijafstromend	200	hectare	€ 102,40	20
Gebouwd	128.997.000.000	economische waarde	0,0423%	54.566
Gebouwd buitendijks vrijafstromend	1.000.000.000	economische waarde	0,0106%	106
Natuurterrein	23.500	hectare	€ 4,26	100
Kwijtschelding	20.000	wooneenheid	€ 77,29	-1.546
Totaal watersysteemheffing				100.082
<i>Verontreinigingsheffing</i>				
Verontreinigingsheffing	25.000	vervuilingseenheid (v.e.)	€ 54,54	1.364
<i>Wegenheffing</i>				
Ingezetenen	184.500	wooneenheid	€ 35,53	6.555
Ongebouwd	70.000	hectare	€ 16,92	1.185
Gebouwd	52.500.000.000	economische waarde	0,0108%	5.670
Natuurterrein	7.000	hectare	€ 0,76	5
Kwijtschelding	7.100	wooneenheid	€ 35,53	-252
Totaal wegenheffing				13.163
Totale belastingopbrengst				189.165

Belastingdruk 2011

Het Meerjarenplan 2011-2014 heeft als uitgangspunt dat de totale belastingdruk in 2011 ten opzichte van 2010 mag stijgen met 4%. Om de totale stijging van de belastingdruk de komende jaren tot 4% te beperken, is uitgegaan van een scenario van temporiseringsen, waarbij ook dotaties aan de betreffende bestemmingsreserves zijn betrokken.

Het verwachte verloop van de bestemmingsreserves van de taken over 2011 is als volgt:

Bestemmingsreserves (bedragen x € 1 miljoen)	Stand 01-01-2011	Vermeerderingen 2011 (rente)	Vermeerderingen 2011	Stand 31-12-2011
Zuiveringsbeheer	3,3	-	0,6	3,9
Watersysteembeheer	4,2	0,1	1,2	5,5
Wegenbeheer	-0,4	-	0,1	-0,3
	7,1	0,1	1,9	9,1

Om de begroting 2011 sluitend te maken zijn de positieve saldi per taak in het bovenstaande overzicht opgenomen onder het kopje Vermeerderingen 2011. Bij de bestemming van het resultaat van de rekening 2011 moet formeel met deze mutaties worden ingestemd. De bestemmingsreserve Wegenbeheer heeft naar verwachting ultimo 2011 een negatief saldo. In het Meerjarenplan 2011-2014 is hiermee rekening gehouden. De komende jaren zullen positieve rekeningresultaten dit tekort aanvullen.

12 Incidentele baten en lasten 2011

Incidentele baten

Begroot is dat de verkoop van dienstwoningen leidt tot een opbrengst van € 0,5 miljoen.

Incidentele lasten

In 2011 wordt voor de laatste maal een storting van € 2,8 miljoen in de algemene reserve gedaan. Tot deze dotatie is door het bestuur besloten in het kader van de extra dotatie aan het baggerfonds in 2009 die ten laste is gekomen van de algemene reserve.

13 Kostentoekening

Kostenallocatie

De administratie van het hoogheemraadschap is ingericht volgens de voorgeschreven productindeling van de Unie van Waterschappen. De programma's in het jaarplan zijn opgebouwd uit deze producten. Om te zorgen dat de kosten en opbrengsten zo correct mogelijk worden verdeeld over de producten, wordt de volgende kostenallocatie toegepast:

- De kosten en opbrengsten waarvan duidelijk is op welk product ze betrekking hebben, worden direct verantwoord op het betreffende product.
- Kosten en opbrengsten die niet direct op een product betrekking hebben, worden in eerste instantie verzameld op de betreffende afdeling en op basis van de ureninzet (uren x tarief) toegerekend aan de producten.
- Het resultaat op de producten bestuur en externe communicatie wordt aan de taken toegerekend op basis van vaste verdeelsleutels.
- De kosten van de ondersteunende producten worden toegerekend aan de onderliggende beheer- en beleidsproducten op basis van het totale aantal directe uren per product.
- De resultaten op de producten worden toegerekend aan de taken.

Renteomslag

Het hoogheemraadschap past geen directe financiering toe: er is geen koppeling van een lening aan een investering. Daarom wordt voor de berekening van de kapitaallasten een algemeen rentepercentage gehanteerd, de zogenaamde omslagrente. De volgende tabel toont het berekende percentage. Uit praktische overwegingen wordt in 2011 uitgegaan van een omslagrente van 3,5% (2010: 4%).

Toelichting op tabel

- De vermelde rente op langlopende geldleningen is gebaseerd op de inschatting dat er in 2010 voor € 97 miljoen en in 2011 voor € 126 miljoen leningen wordt aangetrokken.
- Het deel van de vaste activa waarvoor geen leningen zijn aangetrokken wordt gefinancierd met eigen financieringsmiddelen. Daarom wordt 1% rente toegevoegd aan het eigen vermogen (2010: 2%). Conform de vastgestelde Nota Waarderings-, afschrijvings-, rente- en voorradenbeleid 2003 vindt toerekening van de rente aan het eigen vermogen plaats op basis van de gemiddelde rente die in het verslagjaar is betaald of moet worden betaald voor kortlopende geldleningen (< 1 jaar).

Renteomslag (bedragen x € 1.000)	2010	2011
Rentelasten langlopende geldleningen	17.753	17.300
Rentelasten rekening-courant	500	276
Rentelasten eigen financieringsmiddelen	1.601	855
<i>Totaal rentelasten</i>	19.854	18.431
Rentebaten rekening-courant / deposito's	-	-
<i>Totaal rentebaten</i>	-	-
<i>Netto rentelast</i>	19.854	18.431
Boekwaarde (im)materiële vaste activa per 1 januari	429.758	498.429
½ van de netto-investeringen (respectievelijk € 133.195 en € 93.987)	66.598	46.994
	496.356	545.423
Omslagrente	4,00%	3,38%

Omslagrente

De rentekosten voor het hoogheemraadschap bestaan uit:

- de aan externe kredietverstrekkers betaalde rente van geldleningen
- de aan externe kredietverstrekkers betaalde rente van rekening-courant
- de aan het eigen vermogen van het hoogheemraadschap vergoede rente. Het hoogheemraadschap hanteert hiervoor in 2011 een percentage van 1 (2010: 2%).

Met behulp van een omslagrentepercentage worden de rentekosten 'omgeslagen' over alle investeringen. Het omslagrentepercentage wordt als volgt berekend:

$$\frac{\text{Rentekosten van jaar X}}{\text{Boekwaarde investeringen op 1 januari jaar X} + 50\% \text{ netto-investeringen in jaar X}}$$

14 Egalisatiereserves en voorzieningen

Naast de algemene reserve (zie hoofdstuk 10) en de bestemmingsreserves van de taken (zie hoofdstuk 11) heeft het hoogheemraadschap een aantal egalisatiereserves en voorzieningen. Onderstaand overzicht specificeert het verloop van deze onderdelen van het vermogen.

(bedragen x € 1.000)	Stand 01-01-2011	Vermeerderingen in 2011		Verminderingen in 2011	Stand 31-12-2011
		Rente	Stortingen		
Egalisatiereserves					
CBL-voordeel	3.757	38	-	-	3.795
Keringen Texel	3.355	34	-	989	2.400
Amsterdam-Noord	11.764	118	-	1.098	10.784
Erfpachtgronden	11.656	117	-	1.232	10.541
Huisvesting	27.177	272	-	2.363	25.086
	57.709	579	-	5.682	52.606
Voorzieningen					
Baggeren	-	-	8.878	8.878	-
Kosten Cross Border Lease	1.400	-	-	400	1.000
Pensioenverplichtingen in eigen beheer	1.700	-	-	300	1.400
	3.100	-	8.878	9.578	2.400

Toelichting

Egalisatiereserve Cross Border Lease-voordeel

In 1997 is door de CBL-transactie een voordeel ontstaan van ruim € 11 miljoen. De termijn van de CBL-overeenkomst is 23 jaar. Gedurende deze termijn kunnen aanpassingen, verwijdering en verkoop van de in de lease betrokken activa het hoogheemraadschap dwingen tot een terugbetaling van het voordeel. Gezien de nog lange looptijd van de CBL-overeenkomst is het zeker niet ondenkbaar dat de komende jaren een aantal installaties moet worden aangepast. Het verdient daarom de voorkeur de egalisatiereserve 'CBL-voordeel' in stand te houden.

Egalisatiereserve keringen Texel

Bij de vaststelling van de Jaarrekening 2006 heeft het algemeen bestuur besloten om de ontvangen afkoopsom van het Rijk voor het toekomstig onderhoud van overgenomen primaire zandige keringen op Texel toe te voegen aan een egalisatiereserve.

Egalisatiereserve Amsterdam-Noord

Per 1 januari 2009 heeft het hoogheemraadschap het wegenbeheer in Amsterdam-Noord overgedragen aan de gemeente Amsterdam. Amsterdam heeft een afkoopsom betaald voor de door het hoogheemraadschap gederfde belastingopbrengst. Deze is gestort in een egalisatiereserve. De weggevallen belastingopbrengst van het wegenbeheer wordt jaarlijks gecompenseerd door een onttrekking uit deze reserve.

Egalisatiereserve erfpachtgronden

Door de verkoop van de erfpachtgronden verminderen de jaarlijkse pachttopbrengsten. De inkomsten van de verkopen worden daarom toegevoegd aan een egalisatiereserve. De lagere pachttopbrengsten worden gecompenseerd door de reserve volgens een bepaald schema te laten vrijvallen ten gunste van het exploitatieresultaat.

Egalisatiereserve huisvesting

De verkoopopbrengsten van kantoorpanden worden in de egalisatiereserve huisvesting gestort. Reserves mogen niet in mindering worden gebracht op de aanschafwaarde van nieuwe investeringen. Daarom wordt de egalisatiereserve huisvesting gebruikt voor het compenseren van een deel van de kapitaallasten van het nieuwe gebouw in Heerhugowaard. De eerste onttrekking vindt plaats in 2011, omdat het nieuwe kantoor dan in gebruik wordt genomen. De reserve wordt benut gedurende de periode die gelijk is aan de gemiddelde afschrijvingstermijn van het nieuwe kantoor.

Voorziening baggeren

De voorziening Baggeren is gevormd om schommelingen in de kosten van de baggerwerken te egaliseren. De storting in dit baggerfonds in 2011 is € 2,7 miljoen lager dan de reguliere storting, vanwege de extra storting die in 2009 heeft plaatsgevonden (besluit algemeen bestuur juni 2009).

Voorziening kosten Cross Border Lease

In 1997 heeft een van de fusiewaterschappen langjarige CBL-transacties afgesloten. Gedurende de looptijd kunnen aanpassingen, verwijdering en verkoop van de in de lease betrokken activa leiden tot beheers- en/of begeleidingskosten en te betalen afkoopsommen. Deze kosten worden gefinancierd uit een voor dat doel gecreëerde voorziening.

Voorziening pensioenverplichtingen in eigen beheer

De voorziening pensioenverplichtingen in eigen beheer is ingesteld om te voorzien in de pensioenverplichting van oud-bestuurders.

15 Financiering

Voor de beleidsvoornemens over financieel risicobeheer wordt verwezen naar hoofdstuk 10 van dit jaarplan.

Het hoogheemraadschap heeft in de loop der jaren investeringen (vaste activa) uitgevoerd, die vanwege hun meerjarige nut over meerdere jaren worden afgeschreven. In 2011 wordt € 122,2 miljoen aan investeringen uitgegeven, waarvoor in enkele gevallen een bijdrage van derden wordt ontvangen, in totaal € 33 miljoen. De afschrijvingen over 2011 worden begroot op € 35,6 miljoen, terwijl € 2,7 miljoen rente aan de waarde van de activa wordt toegevoegd. Een overzicht per activasoort is als bijlage in hoofdstuk 19 opgenomen.

Het hoogheemraadschap financiert zijn taakuitoefening met eigen vermogen (reserves) en vreemd vermogen (leningen). Het verloop van de vaste schulden over 2011 is als bijlage in hoofdstuk 19 opgenomen.

Wet Fido

De regels voor een juiste toepassing van het aantrekken van vreemd vermogen zijn vastgelegd in de Wet Financiering decentrale overheden, kortweg de Wet Fido. Deze wet heeft tot doel een solide financiering en kredietwaardigheid van decentrale overheden te bevorderen en in stand te houden. Om deze doelstellingen te kunnen toetsen hanteert de wet twee instrumenten:

- De kasgeldlimiet voor de beperking van het renterisico op korte financieringen (<1 jaar).
- De renterisiconorm voor de beperking van het renterisico op lange financieringen (>1 jaar).

De *kasgeldlimiet* geeft aan tot welk bedrag lagere overheden hun activiteiten met korte middelen mogen financieren. Voor waterschappen is die limiet bepaald op 23% van het begrotingstotaal. Elk kalenderkwartaal wordt de gemiddelde korte schuld van de betreffende maanden getoetst aan de limiet.

Uitgangspunt voor het invoeren van een *renterisiconorm* is het streven naar een spreiding van looptijden van lange geldleningen met het oog op een beperking van de renterisico's. Het bedrag aan aflossingen en het leningbedrag dat in aanmerking komt voor een renteherziening mogen in het betreffende jaar de renterisiconorm niet overschrijden. De renterisiconorm is 30% van het begrotingstotaal. De maximale herfinancieringsruimte (verplichte aflossing) voor 2011 is dus 30% van €224 miljoen (= € 67 miljoen). Het bedrag dat het hoogheemraadschap moet aflossen (€ 45 miljoen) blijft hier ruim onder.

Ontwikkelingen die van invloed zijn op de treasury-functie en het treasurybeleid

De kredietcrisis die in 2008 vanuit de Verenigde Staten overwaaid, heeft de afgelopen periode zijn sporen nagelaten. Naar het zich laat aanzien (september 2010) zijn de grootste gevolgen ingeboekt en is er sprake van een voorzichtig economisch herstel.

De crisis leidt waarschijnlijk tot het aanpassen van het stelsel van regelgeving in de financiële markten. De komende jaren moeten inspanningen worden geleverd om de verslechterde overheidsfinanciën te herstellen. Verwacht wordt dat ook de waterschappen hieraan een bijdrage moeten leveren.

Naar verwachting doen zich bij het hoogheemraadschap geen ontwikkelingen voor die ten opzichte van voorgaande jaren een relevante invloed uitoefenen op het risicoprofiel, de financiële posities, de vermogenswaarden en de geldstromen.

Financiële risico's

Bij het beheer van de liquiditeiten spelen renterisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico, koersrisico en valutarisico een rol. Voor het hoogheemraadschap zijn de twee laatstgenoemde risico's niet aan de orde, omdat overheidsinstellingen slechts met eigen valuta werken. De inkomende en uitgaande geldstromen van de Cross Border Lease worden afgerekend in dollars, zodat het hoogheemraadschap hierover geen valutarisico loopt.

Het *renterisicobeheer* is het beheersen van risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat in de toekomst de rentelasten van vreemd vermogen hoger, respectievelijk dat de renteopbrengsten van activa lager zijn dan een gewenst niveau. Zolang de rente op korte financieringsmiddelen lager is dan de rente op lange financieringsmiddelen wordt gebruikgemaakt van korte middelen. De berekende grens van het kasgeldlimiet wordt hierbij als maximum aangehouden, tenzij er redenen zijn om hiervan tijdelijk af te wijken, bijvoorbeeld het verlaat opleggen van de omslag.

Het *kredietrisicobeheer* (of debiteurenrisico) is het beheersen van risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid op een waardedaling van de vorderingspositie als gevolg van het niet (tijdig) kunnen nakomen van de verplichtingen door de tegenpartij. Dit risico wordt zoveel mogelijk beperkt door het voeren van een strak invorderingsbeleid met de uiteindelijke inschakeling van deurwaarders. Voor de invordering van waterschapsbelastingen beschikt het hoogheemraadschap over sterke rechtsmiddelen.

Het liquiditeitsrisicobeheer is het beheersen van risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitenplanning en meerjareninvesteringsplanning, waardoor de financieringskosten hoger kunnen uitvallen. De beheersing van dit risico is afhankelijk van de hardheid van de cijfers die in de meerjarenbegroting zijn opgenomen.

Rentevisie

Voor 2011 wordt een omslagpercentage van 3,5% begroot (begroting 2010: 4%).

Rente kortlopende leningen

De rente voor kortlopende leningen is in september 2010 nog steeds historisch laag. (onder de 1%). Voor 2011 verwacht het hoogheemraadschap dat de rente ligt tussen de 1 en 1,5%.

Rente langlopende leningen

De verwachting is dat de rente voor langlopende leningen op het niveau van 2010 blijft.

Liquiditeitsprognose

Voor het begrotingsjaar is een liquiditeitsprognose opgesteld. Op kasbasis wordt € 353 miljoen aan uitgaven en € 351 miljoen aan inkomsten verwacht. Per 1 januari 2011 wordt een kortlopende schuld verwacht van € 44 miljoen.

Op basis van de kasgeldlimiet (23%) van het begrotingstotaal (€ 224 miljoen) kan maximaal €52 miljoen met kortlopende financieringsmiddelen worden gefinancierd.

Treasurybeheer

Het risicoprofiel van de financiering is laag. In de leningenportefeuille vaste schulden bevinden zich geen leningen met de mogelijkheid van renteherziening tijdens de looptijd. Zoals hiervoor al aangegeven worden krediet-, koers- en valutarisico's niet of nauwelijks gelopen. Forse mutaties in aangenomen rentepercentages voor op te nemen en uit te zetten kortlopende financieringsmiddelen zouden invloed kunnen hebben op het begrotingsresultaat.

In 2009 rekenden de banken nog vrij hoge opslagen voor langlopende leningen. Hierdoor was het renteverskil tussen kortlopende en langlopende financieringsmiddelen vrij hoog. Inmiddels zijn deze opslagen als gevolg van het voorzichtige economische herstel in de afgelopen periode, verlaagd. De korte rente is nog steeds zeer laag (debetrente rekening-courant NWB oktober 2010: 0,75%). Periodiek wordt bekeken welk deel van de kortlopende financieringsmiddelen wordt omgezet in geldleningen met een langere looptijd. Evens voor 2010 wordt voorgesteld om voor 2011 een kredietruimte voor kortlopende financieringsmiddelen (kasgeld en krediet in rekening-courant) van € 60 miljoen beschikbaar te stellen.

De omvang van de leningenportefeuille wordt per 1 januari 2011 geraamd op € 372 miljoen en de reguliere aflossing op € 45 miljoen. Er vinden in 2011 geen extra aflossingen plaats, omdat daarvoor contractueel geen mogelijkheden zijn.

Voor 2011 wordt de omvang van de in de loop van het jaar af te sluiten vaste geldleningen geraamd op € 126 miljoen. Per 31 december 2011 is de omvang van de leningenportefeuille € 453 miljoen. Het gemiddelde rentepercentage van de langlopende geldleningen is 4,2%. Ten tijde van het opstellen van het Jaarplan 2011 (september 2010) bedroeg de rente voor rentevaste leningen met een looptijd van twintig jaar 3,33%. De gemiddelde afschrijvingstermijn van investeringen is twintig jaar. Bij het aantrekken van vaste geldleningen wordt hier zo veel mogelijk op aangesloten. Aflossing vindt plaats in jaarlijks gelijke termijnen.

Kort geld wordt aangetrokken in de vorm van een rekening-courant krediet, kasgeld- en call-geldleningen bij de huisbankier (NWB) of andere geldverstreckers die voldoende kredietwaardig zijn.

16 Verbonden partijen

Het hoogheemraadschap heeft in 2010 geïnterviewd welke relaties met andere partijen bestaan. Na een analyse wordt hierover in 2011 een beleidsnota aan het bestuur voorgelegd.

Samenwerking

Het hoogheemraadschap wil zo veel mogelijk samenwerken met anderen bij het uitvoeren van zijn taken. Door intensieve communicatie met de partners wil het hoogheemraadschap zijn werkzaamheden zo goed mogelijk op de wensen en behoeften van de partners afstemmen. Bij de samenwerking wordt uitgegaan van rechtmatigheid en de eigen taken en verantwoordelijkheden van de verschillende partners.

Financieel en bestuurlijk belang

Als het hoogheemraadschap relaties aangaat met privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties, komen deze te allen tijde voort uit het publiek belang. Bij elke verbonden partij is sprake van een financieel en een bestuurlijk belang. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel in het bestuur van de verbonden partij of het hebben van stemrecht. Van een financieel belang is sprake wanneer het hoogheemraadschap middelen ter beschikking heeft gesteld en die kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op het hoogheemraadschap. Het hoogheemraadschap heeft een dergelijke relatie met Waterproef, de stichting die de laboratoriumactiviteiten uitvoert.

Ook de deelnemingen (aandelen en obligaties) van het hoogheemraadschap in een besloten of naamloze vennootschap vallen onder de verbonden partijen. Het in financiële zin deelnemen in bedrijven door het aankopen van aandelen heeft een voorzichtig karakter en is niet gericht op het genereren van inkomsten door het aangaan van overmatige risico's.

Deelnemingen en effecten

Door het bezit van aandelen heeft het hoogheemraadschap zich in financiële zin verbonden met een aantal partijen. Het hoogheemraadschap bezit aandelen van de Nederlandse Waterschapsbank en de Bank Nederlandse Gemeenten. De afgelopen jaren kenden deze aandelen forse dividenduitkeringen. De aandelen zijn overigens niet op de vrije markt verhandelbaar. De dividenduitkeringen worden als dekkingsmiddel ten gunste van de exploitatie gebracht.

Het hoogheemraadschap is aandeelhouder (22%) van BV Baggerzorg. Het doel van de BV is het verzorgen van de verdere verwijdering van aangeleverde verontreinigde baggerspecie. Het belang is de gegarandeerde verwerkingscapaciteit van een bepaalde hoeveelheid niet verspreidbare bagger tegen een redelijke prijs.

In het kader van de Cross Border Lease-overeenkomsten is om fiscaaljuridische redenen een aantal BV's opgericht. Deze worden opgeheven zodra de overeenkomsten aflopen.

17 EMU-saldo

Tijdens de Europese Raad in Maastricht in 1991 maakten de toenmalige regeringsleiders afspraken over het vervolg van de interne markt: de Economische en Monetaire Unie (EMU). Voor het economische deel van de EMU zijn de lidstaten primair zelf verantwoordelijk, waarbij het nationale economische beleid wel door de lidstaten op elkaar wordt afgestemd.

De Nederlandse waterschappen verschaffen in hun begrotingen en jaarrekeningen inzicht in het EMU-saldo van de organisatie.

De berekening van het voor 2011 begrote EMU-saldo is als volgt:

EMU-saldo (bedragen x € 1.000)		
EMU-exploitatiesaldo		-3.817
Vermeerderingen investeringen	-126.985	
Investingssubsidies en bijdragen van derden	32.998	
Afschrijvingen	35.911	
Invloed investeringen		-58.076
Toevoegingen aan voorzieningen t.l.v. exploitatie	8.878	
Betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-9.578	
Invloed voorzieningen		-700
EMU-saldo volgens begroting 2011		-62.593

18 Exploitatie

18.1 Begroting naar kosten- en opbrengstsoorten

(bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011
Kostensoorten			
Rente en afschrijvingen	44.004	49.457	54.344
Personeelslasten	57.862	60.038	60.296
Goederen en diensten van derden	91.447	96.779	94.484
Bijdragen aan derden	1.052	-	188
Toevoegingen aan voorzieningen/onvoorzien	18.367	11.448	9.992
<i>Subtotaal kostensoorten</i>	212.732	217.722	219.304
Opbrengstsoorten			
Financiële baten	4.209	5.325	4.505
Personeelsbaten	474	273	460
Goederen en diensten aan derden	12.748	7.977	5.632
Bijdragen van derden	7.674	6.990	6.847
Waterschapsbelastingen	172.247	181.878	189.165
Interne verrekeningen	11.870	14.886	13.041
<i>Subtotaal inkomstensoorten</i>	209.222	217.329	219.650
Exploitatieresultaat	-3.510	-393	346
Toevoegingen aan reserves	-	-6.368	-4.964
Onttrekkingen aan reserves	12.308	6.761	4.618
	8.798	-	-

Toelichting op de begroting naar kosten- en opbrengstsoorten

Hieronder wordt per kostensoort een nadere toelichting gegeven op belangrijke ontwikkelingen in 2011 en opvallende afwijkingen ten opzichte van de Begroting 2010. Op de kostensoorten waarbij geen bijzonderheden aan de orde zijn is geen toelichting gegeven.

Rente en afschrijvingen

Door de ingebruikname van nieuwe investeringen, stijgen de afschrijvingskosten van € 29,6 naar 35,9 miljoen. Door de daling van het renteniveau, dalen de rentekosten enigszins.

Personeelslasten

De lastenstijging door de nieuwe cao worden goeddeels opgevangen door efficiencywinst als gevolg van de ingebruikname van de nieuwe centrale huisvesting in Heerhugowaard.

Goederen en diensten van derden

De kosten komen in 2011 € 2,3 miljoen lager uit dan in 2010. Dit wordt vooral veroorzaakt door de eenmalige kosten in 2010 van de overdracht van de Wilhelminasluis aan de provincie Noord-Holland.

Toevoegingen aan voorzieningen/onvoorzien

Voor het baggerfonds is een dotatie van € 8,9 miljoen opgenomen. Voor de post onvoorzien is een bedrag van € 1,1 miljoen opgevoerd.

Financiële baten

De daling van de baten ten opzichte van 2010 wordt veroorzaakt door de verlaging van het vergoedingspercentage voor het gebruik van het eigen vermogen als gevolg van het huidige lage renteniveau.

Goederen en diensten aan derden

In 2010 is het project verkoop erfpachtgronden geëindigd. Hierdoor zijn de opbrengsten in 2011 € 2,1 miljoen lager dan in 2010.

Interne verrekeningen

Door de ingebruikname van enkele grote investeringen en verlaging van het omslagrentepercentage neemt de post geactiveerde (bouw)rente met € 2,5 miljoen af ten opzichte van de begroting 2010. De post geactiveerde personeelskosten neemt toe met € 0,6 miljoen doordat de mensuurtarieven zijn bijgesteld als gevolg van de invoering van de 36-urige werkweek in 2011 en doordat er meer tijd wordt geschreven op investeringswerken.

18.2 Begroting naar taken (kostendragers)

	Belastingtarieven 2010	Begroting 2010 (x € 1.000)	Belastingtarieven 2011	Begroting 2011 (x € 1.000)
Zuivering				
Netto-kosten toegerekend aan de zuiveringstaak		71.544		72.405
Onvoorzien		379		384
Gederfde opbrengst als gevolg van kwijtschelding		2.365		2.454
Dividenden en overige algemene opbrengsten		-1.287		-1.287
Bruto belastingopbrengst		73.001		73.956
Onttrekkingen/dotaties aan de reserve zuivering		-1.360		600
Netto op te leggen zuiveringsheffing		71.641		74.556
Tarief zuiveringsheffing	€ 52,55		€ 54,54	
Watersysteem				
Netto-kosten die worden toegerekend aan de watersysteemtaak		97.331		98.229
Onvoorzien		587		657
Gederfde opbrengst als gevolg van kwijtschelding		1.491		1.546
Dividenden en overige algemene opbrengsten		-1.550		-1.550
Bruto belastingopbrengst		97.859		98.882
Onttrekkingen/dotaties aan de reserve watersysteem		- 1.585		1.200
Netto op te leggen watersysteemheffing		96.274		100.082
Netto op te leggen verontreinigingsheffing		1.298		1.364
Tarieven watersysteemheffing:				
Ingezetenen	€ 74,56		€ 77,29	
Ongebouwd	€ 78,85		€ 81,92	
Ongebouwd verharde openbare wegen	€ 157,70		€ 163,84	
Ongebouwd buitendijks vrijafstromend	€ 19,71		€ 20,48	
Ongebouwd openbare wegen buitendijks vrijafstromend	€ 98,56		€ 102,40	
Gebouwd	0,0408 %		0,0423%	
	0,0102 %		0,0106%	
Gebouwd buitendijks vrijafstromend				
Natuurterrein	€ 4,10		€ 4,26	

	Belastingtarieven 2010	Begroting 2010 (x € 1.000)	Belastingtarieven 2011	Begroting 2011 (x € 1.000)
Tarief Verontreinigingsheffing	€ 52,55		€ 54,54	
Wegen				
Netto-kosten die worden toegerekend aan de wegentaak		13.888		13.982
Onvoorzien		67		73
Gederfde opbrengst als gevolg van kwijtschelding		245		252
Dividenden en overige algemene opbrengsten		-264		-264
Bruto belastingopbrengst		13.936		14.043
Onttrekkingen/dotaties aan de reserves wegen		-1.292		-880
Netto op te leggen wegenheffing		12.644		13.163
Tarieven wegenheffing				
Ingezetenen	€ 34,48		€ 35,53	
Ongebouwd	€ 16,28		€ 16,92	
Gebouwd	0,0104%		0,0108%	
Natuurterrein	€ 0,73		€ 0,76	

19 Bijlagen

19.1 Belastingprofielen

Onderstaand schema toont het aanslagbedrag voor diverse soorten belastingplichtigen. De bedragen zijn indicatief.

Voorbeeldprofielen (bedragen x € 1)	Exclusief de wegentaak		Inclusief de wegentaak	
	Aanslagbedrag 2010	Aanslagbedrag 2011	Aanslagbedrag 2010	Aanslagbedrag 2011
Eenpersoonshuishouden	127	132	162	167
Meerpersoonshuishouden	232	241	267	276
Meerpersoonshuishouden met eigen huis (€ 240.000)	330	343	390	404
Meerpersoonshuishouden met eigen huis (€ 500.000)	436	453	523	542
Procesindustrie	85.810	89.076	88.930	92.316
Groothandel	1.505	1.563	1.754	1.822
Klein-bedrijf	402	418	465	483
Groot veeteeltbedrijf (40 ha.)	3.720	3.864	4.475	4.649
Klein veeteeltbedrijf (20 ha.)	1.857	1.929	2.214	2.300
Glastuinbouwbedrijf	329	342	373	387
Natuurgebied	41	43	48	50

19.2 Personeelslasten en formatie

De voor 2011 begrote personeelslasten en formatie zijn als volgt:

(bedragen x € 1.000)	Formatie Begroting 2010 (aantal)	Formatie begroting 2011 (aantal)	Personeelslasten begroting 2010	Personeelslasten begroting 2011
Bestuur	4,8	4,8	680	705
Directie	2,0	2,0	290	292
Staffuncties	28,9	28,9	2.390	2.243
Primaire afdelingen + programmabureau	539,7	538,6	35.707	35.927
Ondersteunende afdelingen	256,1	247,6	16.969	17345
Niet geplaatste medewerkers en regelingen voormalig bestuur en personeel			2.634	2.044
Opleidingenbudget			1.368	1.740
Totaal	831,5	821,9	60.038	60.296

De personeelslasten stijgen in 2011 met € 0,3 miljoen. Deze stijging wordt veroorzaakt door de invloed van de nieuwe cao (meer kosten) en door een afname van het aantal fte's als gevolg van de nieuwe centrale huisvesting (minder kosten).

19.3 Recapitulatie exploitatie van programma's en beheertaken

Exploitatie (bedragen x € 1 miljoen)		Jaarrekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011
Waterveiligheid	Beheer van de waterkering	1,5	4,5	9,2
Voldoende water	Integraal beheer van het watersysteem	60,4	58,6	60,9
Schoon water	Beheersing van lozingen	70,2	70,5	72,8
Veilige (vaar) wegen	Wegenbeheer	14,1	13,8	14,4
	Vaarwegen	2,4	5,6	3,8
	Totaal	16,5	19,4	18,2
Bestuur en organisatie	Bestuur en externe communicatie	3,3	5,2	5,5
	Heffing en invordering	-164,4	-173,8	-180,1
	Organisatie en bedrijfssteuning	15,6	15,4	12,5
	Crisisbeheersing	0,4	0,6	0,7
	Totaal	-145,1	-152,6	-161,4
Totaal exclusief dotaties en onttrekkingen reserves		3,5	0,4	0,3
Dotaties en onttrekkingen aan reserves		-12,3	-0,4	-0,3
Eindtotaal		-8,8	-	-

19.4 Recapitulatie programma-investeringen

Programma-investeringen			(bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011
Waterveiligheid	Programma op orde brengen primaire keringen	Uitgaven		32,3	50,9	28,7
		Inkomsten		-38,5	-50,9	-23,5
		Netto		-6,2	-	5,2
Voldoende water	Programma bestrijding wateroverlast	Uitgaven		8,9	6,5	11,9
		Inkomsten		-0,5	-4,3	-4,8
		Netto		8,4	2,2	7,1
	Programma verbetering boezemkades	Uitgaven		0,5	6,0	11,1
		Inkomsten		-	-	-
		Netto		0,5	6,0	11,1
Schoon water	Programma uitvoering KRW	Uitgaven		0,6	1,0	4,1
		Inkomsten		-	-	-0,2
		Netto		0,6	1,0	3,9
Veilige (vaar) wegen	Programma verkeersveiligheid	Uitgaven		0,9	9,3	1,8
		Inkomsten		-	-2,4	-0,4
		Netto		0,9	6,9	1,4
Totaal netto programma-investeringen				4,2	16,1	28,7

19.5 Recapitulatie beheerinvesteringen

Beheerinvesteringen			(bedragen x € 1 miljoen)			Jaarrekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011
Waterveiligheid	Beheer van de waterkering	Uitgaven	1,5	2,4	3,6			
		Inkomsten	-0,1	-2,2	-1,5			
		Netto	1,4	0,2	2,1			
Voldoende water	Integraal beheer van het watersysteem	Uitgaven	6,6	22,0	10,4			
		Inkomsten	-2,4	-2,6	-0,9			
		Netto	4,2	19,4	9,5			
Schoon water	Beheersing van lozingen	Uitgaven	37,6	41,0	34,3			
		Inkomsten	-2,8	-0,9	-1,6			
		Netto	34,9	40,1	32,7			
Veilige (vaar) wegen	Wegenbeheer	Uitgaven	1,6	1,6	2,2			
		Inkomsten	-0,3	-	-			
		Netto	1,3	1,6	2,2			
	Vaarwegen	Uitgaven	0,1	14,8	3,0			
		Inkomsten	-	-	-			
		Netto	0,1	14,8	3,0			
Bestuur en organisatie	Heffing en invordering	Uitgaven	0,1	-	-			
		Inkomsten	-	-	-			
		Netto	0,1	-	-			
	Bestuur en externe communicatie	Uitgaven	-	-	0,3			
		Inkomsten	-	-	-			
		Netto	-	-	0,3			
	Bedrijfsondersteuning	Uitgaven	5,5	40,7	15,6			
		Inkomsten	-	-	-			
		Netto	5,5	40,7	15,6			
	Crisisbeheersing	Uitgaven	-	0,3	-			
		Inkomsten	-	-	-			
		Netto	-	0,3	-			
Totaal netto beheerinvesteringen			47,5	117,1	65,4			

19.6 Netto-investeringen

Beleidsprogramma	Investeringscategorie	Netto-investeringen 2011 (x € 1.000)		
		Beheer	Programma's	Totaal
Waterveiligheid	Waterkeringen	2.015	-	2.015
	Onderzoek, voorbereiding en ontwikkeling	109	5.190	5.299
	Totaal	2.124	5.190	7.314
Voldoende water	Waterkeringen	-	11.100	11.100
	Watergangen, kunstwerken en gemalen	7.853	7.100	14.953
	Overige bedrijfsmiddelen	50	-	50
	Onderzoek, voorbereiding en ontwikkeling	361	-	361
	Bijdragen en afkoopsommen	1.214	-	1.214
Totaal	9.478	18.200	27.678	
Schoon water	Zuiveringstechnische werken	32.387	-	32.387
	Watergangen, kunstwerken en gemalen	-	3.938	3.938
	Bijdragen en afkoopsommen	253	-	253
Totaal	32.640	3.938	36.578	
Veilige wegen	Waterkeringen	230	-	230
	Watergangen, kunstwerken en gemalen	760	-	760
	Wegen	1.713	1.167	2.880
	Vaarwegen en havens	2.508	-	2.508
	Bijdragen en afkoopsommen	-	200	200
Totaal	5.211	1.367	6.578	
Bestuur en organisatie	Overige materiële vaste activa	708	-	708
	Kantoren, woningen en werkplaatsen	14.982	-	14.982
	Verkiezingen	150	-	150
Totaal	15.840	-	15.840	
Totaal		65.293	28.695	93.988

19.7 Vaste activa

Het hoogheemraadschap heeft in de loop der jaren investeringen (vaste activa) gedaan, die vanwege hun meerjarige nut over meerdere jaren worden afgeschreven. In 2011 wordt voor € 127 miljoen nieuwe investeringen gedaan, waarvoor in enkele gevallen een bijdrage van derden wordt ontvangen (in totaal € 33 miljoen). De afschrijvingen over 2011 worden begroot op € 35,9 miljoen, terwijl € 2,7 miljoen rente aan de waarde van de activa wordt toegevoegd.

Per activasoort is het verloop over 2011 als volgt:

bedragen x € 1.000	Boek- waarde 1-1-2011	Desinves- teringen In 2011	Investe- ringen in 2011	Bijdragen van derden	Afschrij- vingen 2011	Geacti- veerde rente 2011	Boek- waarde 31-12-2011
Gronden	19.138	-	-	-	391	34	18.781
Vervoermiddelen en werktuigen	377	-	-	-	75	-	302
Overige bedrijfsmiddelen	6.138	-	758	-	1.917	40	5.019
Kantoren, woningen en werkplaatsen	40.363	5.147	14.982	-	1.900	336	48.634
Waterkeringen	33.609	-	38.345	25.000	2.504	252	44.702
Watergangen, kunstwerken en gemalen	92.831	-	25.344	5.693	4.468	915	108.929
Zuiveringstechnische werken	257.742	-	34.028	1.641	17.473	752	273.408
Wegen	21.459	-	3.201	321	2.599	62	21.802
Vaarwegen en havens	880	-	2.508	-	21	67	3.434
Verkiezingen	914	-	150	-	457	3	610
Onderzoek, voorbereiding en ontwikkeling	9.657	-	5.898	238	1.922	148	13.543
Bijdragen en afkoopsommen	17.968	-	1.771	105	2.184	66	17.516
Totaal	501.076	5.147	126.985	32.998	35.911	2.675	556.680

19.8 Vaste schulden

Het verloop van de vaste schulden van het hoogheemraadschap over 2011 is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	Stand per 1 januari 2011	Mutaties in 2011		Stand per 31 december 2011	Rente 2011
		Vermeer- deringen	Aflossingen		
Afgesloten leningen t/m 2009	278.848	-	36.705	242.143	12.332
Afsluiten in 2010	92.754	-	8.000	84.754	2.841
Afsluiten in 2011	-	126.000	-	126.000	2.127
Subtotaal leningen	371.602	126.000	44.705	452.897	17.300
Waarborgsommen	52	-	-	52	-
Totaal vaste schulden	371.654	126.000	44.705	452.949	17.300

19.9 Afkortingenlijst

AID	Algemene inspectie dienst
AO/IC	Administratieve organisatie en Interne controle
AWA	Afvalwaterakkoord
BBVW	Besluit beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen
BZK	Ministerie van Binnenlandse- en Koninkrijkszaken
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBL	Cross border lease
CROW	Centrum voor regelgeving en onderzoek in de grond-, water- en wegenbouw en de verkeerstechniek
EHS	Ecologische Hoofdstructuur
EMU	Europese monetaire unie
EWI	Evaluatie Waterhuishoudkundige Infrastructuur
FIDO	Financiering decentrale overheden
Fte	Full time equivalent (formatieplaats)
GGOR	Gewest Grond- en Oppervlaktewater Regime
GIS	Geografisch informatie systeem
HHNK	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
HIS	Hoogwater informatie systeem
HWBP	Hoogwaterbeschermingsprogramma
IBA	Individuele behandeling van afvalwater
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
ILG	Investeringsbudget landelijk gebied
INTWIS	Integraal waterschap informatiesysteem
IRIS	Integraal resultaatgericht informatiesysteem
KASZA	Kas zonder afvalwater
KRW	Kaderrichtlijn water
LTO	Land- en Tuinbouw Organisatie
MJA3	Meerjarenafpraak energie-efficiency
MOT	Management Ontwikkeltraject
NWB	Nederlandse Waterschapsbank
PI	Prestatie-indicator
rwzi	Rioolwaterzuiveringsinrichting
SDI	Slibdrooginstallatie
SGBP	Stroomgebiedsbeheersplan
SKINT	Skills improvement and new technologies
STIVAS	Stichting ter Verbetering van de Agrarische Structuur
STOWA	Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer
TMO	Taskforce Management Overstromingen
Ve	Vervuilingseenheid
VBK	Verbetering boezemkades
vGRP	Verbreed gemeentelijk rioleringsplan
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VNK	Veiligheid Nederland in Kaart
VRK	Verbeterprogramma regionale waterkeringen
WBP4	Waterbeheersplan 2010-2015

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
Jaarplan en begroting 2011

Pagina
77 van 78

Datum
17 november 2010

WIA Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen
Woz Waardering onroerende zaken
Wvo Wet verontreiniging oppervlaktewateren